

PSIKOLGIA

Jokin OROZKO ETXEBERRIA

IRAKASKUNTZA ELEANITZA
AURRERA ERAMATEKO
JARRAIBIDEAK LEHEN
HEZKUNTZAN

TFG/*GBL* 2013

upna
Universidad
Pública de Navarra
Nafarroako
Unibertsitate Publikoa

Facultad de Ciencias Humanas y Sociales
Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea

Grado en Maestro de Educación Primaria
Lehen Hezkuntzako Irakasleen Gradua

Lehen Hezkuntzako Irakasleen Gradua
Grado en Maestro en Educación Primaria

Gradu Bukaerako Lana
Trabajo Fin de Grado

IRAKASKUNTZA ELEANITZA AURRERA
ERAMATEKO JARRAIBIDEAK LEHEN
HEZKUNTZAN

Jokin OROZKO ETXEBERRIA

GIZA ETA GIZARTE ZIENTZIEN FAKULTATEA
FACULTAD DE CIENCIAS HUMANAS Y SOCIALES

NAFARROAKO UNIBERTSITATE PUBLIKOA
UNIVERSIDAD PÚBLICA DE NAVARRA

Estudiante / Ikaslea

Jokin Orozko Etxeberria

Título / Izenburua

Irakaskuntza Eleanitza Aurrera eramateko jarraibideak Lehen Hezkuntzan

Grado / Gradu

Grado en Maestro en Educación Primaria / Lehen Hezkuntzako Irakasleen Gradua

Centro / Ikastegia

Facultad de Ciencias Humanas y Sociales / Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea
Universidad Pública de Navarra / Nafarroako Unibertsitate Publikoa

Director-a / Zuzendaria

Pablo Sotés Ruiz

Departamento / Saila

Psikologia eta Pedagogia Saila/ Departamento de Psicología y Pedagogía

Curso académico / Ikasturte akademikoa

2012/2013

Semestre / Seihilekoa

Primavera / Udaberrikoa

HITZAURREA

Urriaren 29ko 1393/2007 Errege-Dekretuak, eta 861/2010 Errege-Dekretuak aldatuta, III Kapituluaren ageri den legez, "irakaskuntza hauek Gradu Bukaerako Laneko lanketa eta defentsarekin amaituko direla ezartzen du, [...] Gradu Bukaerako Lanak izango ditu 6 eta 30 kreditu bitartean, ikasketa-planeko azkeneko fasean egin behar izango du eta tituluekin lotutako konpetentzien ebaluaziora orientatuta egon".

Nafarroako Unibertsitate Publikoko Lehen Hezkuntzako Irakasle Graduak 12 ECTS-eko luzapena du, ANECA-k egiaztatutako titulu memoriaren arabera. Titulua abenduaren 27ko ECI/3857/2007 legearen bidez baldintzatuta dago, Lehen Hezkuntzako Irakasle bizibidearen ariketarako prestatzen dituzten unibertsitate-titulu ofizialen egiaztatzerako ezartzen dituen Aginduak zuzenduta. Unibertsitateko Gobernu Kontseiluak 2013ko martxoaren 12an onartu bezala, Gradu Bukaerako Lanak izaera subsidiarioarekin aplikatuta izango da.

Lehen Hezkuntzako Irakasle ikasketa plan guztiak, ECI/3857/2007 Aginduaren arabera, egituratzen dira hiru modulu handitan: oinarrizko heziketakoa, eduki sozio-psikopedagogikoak garatzen direlarik; beste bat, didaktiko eta diziplinazkoa, diziplinazko edukiak eta bere didaktika jasotzen dituen; eta azkenik, Practicum, Graduako ikasleek eskola-praktiketan lortu behar izango dituzten konpetentziak deskribatzen diren atala.

Azken modulu honetan, kokatzen da Gradu Bukaerako Lanean zehar lortutako ikaspen guztien heziketaren isla. Azkenik, ECI/3857/2007 Aginduak beharrezko 240 ECTS-en banaketa Graduaren lorpenerako zehazten ez duenez gero, unibertsitateek hautazko irakasgaiak zehazteko ahalmena dute.

Horrela, ECI/3857/2007 Aginduan aipatzen den bezala, Gradu Bukaerako Lanean ikasleak oinarrizko heziketa, didaktiko-diziplinar eta praktikum moduluei buruzko konpetentziak frogatzen dituen beharrezko baldintzak betetzen dituela ziurtatzen du, Lehen Hezkuntzako Irakasle bizibidearen ariketarako prestatzen dituzten unibertsitate-titulu ofizial guztietarako eskatzen direnak.

Lan honetan, oinarrizko heziketa moduluan oinarrizten da eduki sozio-psikopedagogikoak ezartzean. Honek lanaren irakaskuntza prozesua finkatzen laguntzen du; izan ere, ikasleriaren testuinguru ezberdinak, garapen sozio-ebolutiboa eta hezkuntza eredia kontutan hartzen dituelako. Hori dela eta, ikaslearen garapen prozesua aintzat hartzen da irakaskuntza prozesuak aurrera eramateko eta ikaskuntza eraginkorra bermatu nahian. Irakaskuntza eleanitza garatzeko eta hortaz, ikasleria gaitasunetan hezteko, marko psikopedagogiko zein metodologikoak zehazten dira.

Modulu didaktiko eta diziplinarrari dagokionez, eta oinarrizko heziketa moduluari jarraituz, aurrera eramandako unitate didaktikoetan agertzen diren eduki diziplinar eta didaktikoak zehazten dira. Horretarako, curriculumean aipatzen diren gaitasun eta helburu didaktikoei erreferentzia egiten zaie, baita landuko diren gaitasun metadiziplinar zein zeharkakoei ere. Unitate bakoitzean landu beharreko helburuez aparte, hauek garatzeko estrategiak ere agertzen dira, ebaluaziorako irizpideei eraginez. Hauetaz aparte, irakaskuntza prozesuan ezinbestekoak diren elkarrekintza eta jarrerak ere agertzen direla, ikasleriaren gaitasun mota guztiak lantzeko asmoz.

Halaber, praktikum modulua lan osoan zehar garatzen da. Izan ere, praktikum garaia eta gero eskuratutako gaitasunak azaltzen dira, lanari izaera praktikoa eta egitiaz emanaz. Praktikumak irakasle lanaren baitan garatu beharreko strategiak eta formulak ematea ahalbidetu du, lana garatzean kontutan izan direnak. Honetaz aparte, lana egituratzerako orduan, Praktikumean ikusitako metodologiak ere aintzat hartu dira, lana testuinguru errealean kokatzearen; justifikapenean, unitateen egituraketan eta ondorioetan azaltzen den legez.

Bukatzeko, hautazko moduluan aipatu beharra dago, hizkuntza gaitasuna garatzearen Frantsesa (B2) eta Ingelera (C1) hizkuntzak kurtsatu ditudala NUP-eko Hizkuntzen Goi Mailako Ikastegian. Honetaz aparte, hirugarren maila Australian egiteko aukera ere izan nuen; beraz, honek guztiak nire hizkuntza eta komunikazio gaitasunak garatzeko abagune izan da, lan honetan azaltzen den bezala.

Bestalde, ECI/3857/2007 Aginduak ezartzen du Gradua bukatzerakoan, ikasleek C1 maila eskuratu behar dutela gaitasunetan. Horregatik, hizkuntza-gaitasun hau frogatzeko, idazten dira hizkuntza honetan "Justifikapena (Justificación)" atala eta "Propuesta

Didáctica Lengua Castellana” garatu dira, baita hurrengo atalean agertzen den arauko laburpenean ere.

Gainera, ECI/3857/2007 Aginduak ezartzen du Gradua bukatzean, ikasle elebidunek komunitatearen hizkuntza koofizialean C1 maila lortu behar dutela; gurean, euskal hizkuntza. Horregatik, hizkuntza-gaitasun hau frogatzeko, sarrera hau eta lanaren azkeneko ondorioak euskaraz ere idazten dira.

Laburpena

Gaurko gizartearen izaera eleaniztun eta kulturantzaren egiaztatetik abiatuta, Gradu Bukaerako Lan honek planteatzen du eskolak ezinbesteko aldaketa antolatzaile eta metodologikoak sar ditzala ikasle eleaniztunen behar komunikatiboei erantzuna emateko. Horretarako, proiektu metodoa proposatzen da; Hizkuntzen Tratamendu Integratua proposamen metodologikoaren bidez, hizkuntza ezberdinak batera existitzen diren ikastaldi-egoerei aplikatutako irakaskuntza ikuspegi komunikatiboan oinarritzen baita. Kontzeptu honek, eskolako hizkuntza desberdinen irakasleen arteko koordinazioa indartzen du, hauek partekatzen dituzten elementuetatik partituz. Hori dela eta, esku-hartze indibidualen eraginkortasuna bermatzen da, kompetentzien garapena eta beraz, ikastunen kompetentzia eleaniztuna errazten ditu. Azkenik, lan honetako praktikotasuna frogatzeko, hiru proposamen didaktiko garatzen dira Bertan norbanako, taldeko zein kompetentzia akademikoak aintzat hartu, testuinguru errealean eta esanguratsuetan hizkuntzen ikaskuntza oinarri izango duena.

Giltza-hitzak: eleaniztasuna; hezkuntza eleanitza; kompetentzia komunikatiboa; gaitasunen hezkuntza; hizkuntzen tratamendu integratua; proiektu metodoa.

Resumen

A partir de la constatación del carácter multilingüe y multicultural de la sociedad actual, el Trabajo de Fin de Grado plantea la necesidad de que la escuela introduzca cambios organizativos y metodológicos imprescindibles para dar respuesta a las necesidades comunicativas del alumnado plurilingüe. Para ello, se propone el método por proyectos, centrándose en la propuesta metodológica del Tratamiento Integrado de las lenguas, basado en el enfoque comunicativo de la enseñanza-aprendizaje de las lenguas aplicada a las situaciones de aprendizaje en las que coexisten lenguas diferentes. Este concepto refuerza la coordinación entre el profesorado de las distintas lenguas de la escuela a partir de los elementos que estas comparten; reforzando así la eficacia de las intervenciones individuales, facilitando el desarrollo de competencias y por lo tanto, la competencia plurilingüe de los/as aprendices. Finalmente, para demostrar la practicidad de este trabajo, se plantean tres propuestas didácticas que

desarrollan competencias individuales, académicas y grupales, teniendo como base el aprendizaje en un contexto real de las lenguas.

Palabras clave: multilingüismo; educación plurilingüe; competencia comunicativa; educación por competencias; tratamiento integrado de las lenguas; método por proyectos.

Abstract

From the verification of a multilingual and multicultural society, this Final Grade Essay raises the need to transform schools' organizational and methodological concepts, necessary to answer the communication needs of multilingual students. To this end, it is proposed the project method; focusing on the methodology of Integrated Treatment of languages, which is based on the communicative approach of applied language teaching and learning in order to engage situations in which different languages coexist. This concept strengthens coordination among teachers of different languages within the school context making links between different contents, and thereby, increasing the effectiveness of individual interventions, facilitating the development of skills and therefore multilingual competence of apprentices. Finally, to demonstrate the practicality of this essay, there are three educational proposals that develop individual, academic and group skills, based on language learning in real and useful contexts.

Keywords: multilingualism; multilingual education; communicative competence; integrated language treatment; project method.

AURKIBIDEA

Hitzaurrea

1. Justifikapena	1
1. Justificación	8
2. Marko Teorikoa	17
2.1. Marko Normatiboa	17
2.1.1. LOE	17
2.1.2. LOMCE	18
2.1.3. Nafarroako Hezkuntzarako Foru Dekretua	19
2.2. Marko Psikopedagogikoa	20
2.2.1. Hizkuntzaren Antzematea	20
2.2.1.1. Ulermena	21
2.2.1.2. Adierazpena	22
2.2.1.3. Hirugarren Hizkuntza Antzematea	23
2.3. Marko Metodologikoa	25
2.3.1. Erabilpen egoerak eta hizkuntza ikaskuntzarako erreferenteen aukeraketa	26
2.3.1.1. Eremu kurrikular guztietara erator daitezkeen erreferenteak	26
2.3.1.2. Ikaskuntza marko teorikoarekiko koherente eta egoki diren erreferenteak	27
2.3.1.3. Pertsonaren ekintza guztietara erator daitezkeen egoera esanguratsuak eta adierazgarriak hautatu	27
2.3.1.4. Hezkuntza etapa bakoitzaren garapen ebolutiboarekin bat egiten duen egoera	27
2.3.2. Konpetentzia linguistiko-komunikatibo estatusari erantzuten dioten erreferenteak	28
2.3.2.1. Eremu ez-linguistikoetan gauzatzen diren hizkuntza egoerak	28
2.3.2.2. Hizkuntza eremuan erabilera gauzatzeko egoerak	28
2.3.3. Gaitasun metadiziplinarren integrazioa hizkuntza eta literatura alorrean	29
2.3.4. Proiektu metodoa	31
3. Proposamen kurrikular eleanitza	37
3.1. English Didactic Unit	39
3.1.1. Unit of work	41
3.2. Unitatearen Ikuspegi Orokorra : Euskara eta Literaturua	51
3.2.1. Zer da IRT?	54
3.2.2. Ikerketa Lan Independentea: Prozedura	57
3.2.3. Ikasleen ebaluaziorako feedback	64
3.3. Propuesta Didáctica Lengua Castellana	67
3.3.1. Introducción	67
3.3.2. Descripción de actividades	71
3.3.3. Orientaciones para la intervención pedagógica	75
3.3.4. Orientaciones para la evaluación	75

Ondorioak

Erreferentziak

Eranskinak

A. Eranskina I

A. Eranskina II

A. Eranskina III

1. JUSTIFIKAPENA

Egungo gizartearen izaera eleanitza eta kulturانيتza aintzat hartuz, honek suposatzen dituen erronka berriak kontutan hartzea ere suposatzen du. Mundu globalizatu hau, ezagutzaren gizartean, informazio zein komunikaziozko teknologietan eta pertsonen mugikortasunean oinarritzen da. Beraz, eragile sozialak garen heinean, gaitasun eleanitza eta kulturانيتza antzematea ezinbestekoa dugu. Errealitate honek, hortaz, gaitasun eleanitza eta kulturانيتza garatzea exijitzen du. Mundu globalizatuan, pertsonen arteko komunikazioa eta ikaskuntza ahalbidetzen den ahala, hizkuntza gutxituen nahiz hedatuen ondasun kulturalaren aintzatespena jorratzen delako.

“Eleanitzasuna bizitzeko era bat da, ebatzi beharreko arazo bat baino” UNESCO (2003, 17).¹

Ikastetxeek norbanakoen zein talde sozialen behar komunikatiboak erantzuna eman behar die. Hizkuntza ezberdinek baterako existentzia dute gizartean (hizkuntza ofizialak, koofizialak, atzerrikoak), eta testuinguru sozialetan normala denez, hortaz ikastetxeetan ere bada. Hori dela eta, ikastetxeen funtzioa batetik, hizkuntza hauen ikaskuntzarako zein onespenerako garapen baikorra lortzea da; eta bestetik, mundu globalizatuan atzerriko hizkuntza bat edo gehiago ezagutzearen beharra, elkar kontakturako erabiliko dena (Ruiz Bikandi, 2012).

Hezkuntza eleanitzaren arrakasta, beste hizkuntzen baieztapenean eta kultura ezberdinak behatzean datza. Hezkuntza mota hau, hain zuzen, hizkuntzak irakastea baino haratago doa. alde batetik, hizkuntza kurrikular guztiek helburu bera konpartitzea, gaitasun komunikatiboaren garapena, alegia; eta bestetik, hizkuntza ezberdinen erabilera ikaskuntza berriak eskuratzeko. Honenbestez, ikastetxeek, irakaskuntza-hizkuntza ezberdinetan eskaini behar dute, eta ez soilik hizkuntza ezberdinen irakaskuntza.

Europako Kontseiluak, gaitasun eleanitza eta kulturانيتza definitzen du *“hizkuntzak komunikaziorako erabiltzeko eta kulturarteko ekintzetan parte hartzeko eragile soziala*

---

¹ *El plurilingüismo es más un estilo de vida que un problema que hay que resolver.*

*den heinean, hizkuntza ezberdinetan kompetentzia eta bizipen aldagarria*² bezala. (CEFR, 2001). Hezkuntza eleanitzaren xedea, hizkuntza ezberdinen trebezi eta erreperitorio linguistikoen garapena lortzea da. Eleaniztasuna, bitzta osoan zehar sendotzen den prozesua da, hizkuntza berriak txertatuz bakoitzaren premiak kontutan izanik.

Eleaniztasuna pertsona guztiek duten gaitasuna da. Hezkuntza sistemaren betebeharren artean, ikasleriaren hizkuntza ikaspenerako ahalmenaz kontziente bilakatzea da, aukera eta esperientzi eraginkorrak ahalbidetzen direlarik. Horretarako, Europako Kontseiluak *“Hezkuntzan hizkuntza politikak formulatzeko gida”* aurkezten du, non ondorengo uste sendoak esposatzen dituen eleaniztasunaren inguruan:

- Hitzun guztiak eleaniztun potentzialak dira, beste hizkuntzak antzemateko gaitasuna edota aniztasun linguistikoa garapenean daukatelarik.
- Kompetentzia eleanitzak ez du zertan antzeko kompetentziarik garatu behar hizkuntza ezberdinetan. Hitzun elebidun, hirueledun edo eleanitz orekatuak ez dira ohikoak; maiz gradu ezberdinetako erreperitorioa nagusitzen baita. Hezkuntza sistemek estandar errealistak plazaratu behar dituzte eta *“jatorrizko hitzuna”*-ren ideia ahaztu.
- Gaitasun eleanitzak alor ezberdinetan erabiltzen diren baliabide komunikatiboak osatzen ditu: irakaskuntza, erlazio interpertsonalak, komunikabideak, erlazio instituzionalak, espresio artistikoan...
- Erreperitorio linguistikoa norberaren premia komunikatiboak baldintzatuta aldatzen da.
- Gaitasun eleanitza zehazteko, Hizkuntzetarako Europako Erreferentzia Esparru Bateratua (HEEEB) jarraitzen da, horrela definitzen delarik *“ez da gaitasun ezberdinen gainezartzea edo justaposizioa, baizik eta hizkuntza guztietara eratortzen den zeharkako gaitasuna”*. Izan ere, HEEEB-ak, atzerriko hizkuntza baten ikasleak ahoz eta idatziz duen ulermen eta adierazpen maila neurtzeko balioak espezifikatzen baititu. Maila bakoitzeko hitzunek nolako komunikatzeko

---

² In an intercultural approach, it is a central objective of language education to promote the favourable development of the learner's whole personality and sense of identity in response to the enriching experience of otherness in language and culture.

gaitasuna izan beharko luketen ahoz zein idatziz, eta nolako ulermen maila izan beharko luketen bai entzumenean bai irakurmenean.

- Era berean, eleaniztasunak osagai interkulturala portatzen du, kulturen arteko irakaskuntza kontaktuan jartzen duelako.

Gainera, ekintza esperimentaletan irakaskuntza elebidunean edota hizkuntzen murgiltzean jasotako onurak eratoritzen dira:

- Atzerriko hizkuntzarekiko esposizio gehigarria suposatzen du, haren garrantzia input doitzaille eta ulergarria bezala frogatuta dagoelarik. (Krashner, 1981).
- Hizkuntza, komunikazioa gaitasunaren adierazpen globalizat ulertzen da. Hizkuntza ikaskuntza eskuratzeko tresna gisa erabiltzean, kontenplatu gabeko kompetentziak garatzen direlako (Canale eta Swan, 1980; Bachman, 1990; Cummins, 1999; Vollmer, 2006).
- Elebitasunak zein eleaniztasunak hiztunaren kontzientzia metalinguistikoa areagotzen du, hizkuntzen funtzionamenduaren jabetzea ahalbidetuz (Baker 1993; Cenoz eta Genesee, 1998; Huifesen, 2000; Cenoz eta Jessner, 2000).
- Eleaniztasunak, ikaskuntza egoera egokietan, gaitasun kognitiboaren indartzailean bilakatzen da (Cummins, 2001; Vollmer, 2006).
- Konpetentzia komunen azpian denak, errepertorio linguistikoen barneratzea laguntzen du, ezagutzen diren hizkuntzen arteko transferentzia gauzatzuz (Cummins, 1998).
- Jarrera baikorren eta motibagarrien areagotzeak, ikaskuntza prozesua gauzatzea ahalbidetzen du (Baker, 1993; Dörnyei, 2004).
- Ikaskuntzarako estrategien garapena (Oxford, 1990; Chamot, 1998).

Europako Kontseiluaren hezkuntza dokumentuari jarraituz (1995) *“El libro blanco. Enseñanza y aprendizaje. Hacia una sociedad del aprendizaje”*, hizkuntza irakaskuntzaren lehentasunezko helburua hiru hizkuntza komunitarioen menderatzea da: ama hizkuntza gehi beste bi (AH + 2). Hau eskuratzeko, alor edo materia kurrikular ezberdinen irakaskuntza, eskolaren errealitatea osatzen duten hizkuntzen bidez garatu behar da. Horrela, eleaniztasuna garatzen den bitartean, hurrengo helburuak betetzen direla:

- Hizkuntzen ikaskuntza sustatzea eta elkar ulermenerako erabilera ikaskuntza eraginkorra gauzatzeko.
- Proposamen didaktiko integratzaile eta globalak aurrera eramatea, zatiketa kurrikularra gainditzeko hizkuntza eta irakasgaien arteko lotura jorratzeko.
- Ikastetxeen autonomia bultzatzea, haien errealitate linguistiko eta soziokulturalaren interpretazioaren bidez, asmo handiko proposamen dinamikoak sustatzeko.
- Irakasleria inplikatzeko hizkuntza komunikazioa gerta dadin.
- Ikasleriaren motibazioa haztea hizkuntzen ikaskuntzarako gakoa da-eta.

Europar Batasunak gizarte eleanitzaren aldeko apustu sutsua egiten du, Europako Batzordeak argi uzten duenez (2005a: 2) *“Aniztasuna da Europar Batasuna osatzen duena; ez da hizkuntza eta kulturak desegiten diren tokia, baizik eta aniztasuna ospatzen duen etxea; non hizkuntzak aberastasun iturriak diren eta zubi bat eraikitzen dutenak elkartasunera, baita elkar ulermenera ere”*.³

Europako Kontseiluari jarraituz (2005a: 3), eleaniztasunak onura ezberdinak osatzen ditu. Norbanako mailan, gaitasun kognitiboak garatzen ditu, baita lehenengo hizkuntza-gaitasunak ere⁴. Europako Kontseiluaren helburua, eleaniztasuna hedatzea da; horretarako, European Centre for Modern Languages (<http://www.ecml.at>), eta European Language Portfolio (ELP <http://www.coe.int/portfolio>) tresna ezberdinak bultzatzen ditu; hizkuntzen ikaskuntza esperientziaren dokumentazioa biltzen baita.

Hau guztia betetzeko, XXI. mendearen lehen hamarkada hauetan, heziketa-lana tokian tokiko eta garaian garaiko testuinguruan ongi kokatu nahi duen eskolak bere planteamenduak eguneratu behar ditu, gizartean gertatzen ari diren aldaketa sakonei era eraginkorrean erantzun nahi badie.

Aldaketa horien artean, aurreko paragrafoetan aipatu bezala, hizkuntzarekin zerikusia duten prozesuek berebiziko garrantzia hartzen dute, bai Europar Batasunean, bai eta eskoletan zein hezkuntza proiektuetan ere. Batetik, etorkizuneko ikasleak

---

³ “It is this diversity that makes the European Union what it is: not a “melting pot” in which differences are rendered down, but a common home in which diversity is celebrated, and where our many mother tongues are a source of wealth and a bridge to greater solidarity and mutual understanding”.

⁴ “Multilingualism has advantages in many different ways. At the individual level, it can improve individual cognitive skills and develop the first language skills.

globalizazioaren gizarte eleaniztunean bizitzeko prestatu behar dira eta eleaniztasun hori, gure kasuan, euskaran eta euskalduntasunean ardaztutako hezkuntza eleaniztunerako eredua garatu behar dugu.

Bestetik, etorkizuneko gizarte horri hobeki erantzuteko asmoz, hezkuntza-kompetentzietan oinarritzen den hezkuntza-eredua garatzea ezinbestekoa da. Hezkuntza-eredu honetan, Hizkuntza prozesu-giltzarri bilakatu da; “Komunikatzen ikasi” kompetenziaren atal zabal bat hartzeaz gain, gainerako hezkuntza-kompetentziak garatzeko tresna garrantzitsuenetako bat da-eta.

Ezagutzaren eta globalizazioaren gizarteak dituen eskakizunei erantzuteko hezkuntza eredu berri bat garatzearen beharra dago, pertsona bere dimentsio guztietan (gizabanakoa, gizartekidea eta izadi-kidea) eraginkortasunez trebatuko duena. Hezkuntza eredu berri horren xedea izango da pertsonak gizartean partaidetza aktiboa edukitzeko eta bizitzako beharren aurrean era eraginkorrean ekiteko beharrezkoak diren kompetentziak gara ditzaten lortzea.

Azken batean, pertsona kompetenteak (hots, egoera eta testuinguru zehatz batean eraginkortasunez jarduteko gai diren pertsonak) hezteak izango da helburua, eta horretarako beharrezkoak diren ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak era egokian hautatu eta erabili beharko ditu eskolak.

Kompetentzietan oinarritutako hezkuntzaren ikuspegi berriaren ondorioz, hizkuntzek inoiz baino garrantzi handiagoa dute eskolan, hizkuntza baita, azken batean, giza garapenerako tresna nagusia, eremu guztietan eta gure egiteko guztietan erabiltzen dugun bitartekoa. Hezkuntzak, beraz, oraingo zein etorkizunetako egoera pertsonalari, akademikoari eta profesionalari begira aurreikus daitezkeen hizkuntza premiei erantzun beharko die.

Kompetentzietan oinarritutako hezkuntzaren baitan, hizkuntzen ikaskuntza-irakaskuntzaren xedea honakoa izango da: ikasleen komunikazio-kompetentzia garatzea, hizkuntza erabil dezaten bizitzako egoera eta behar guztietarako tresna eragingarri gisa (Garagorri, 2004).

Horrenbestez, hizkuntzen ikaskuntza-irakaskuntzak eskolako eremu guztiek partekatutako prozesua izan beharko du; izan ere, eskola giroan (gela barruan, gelatik kanpo, komunitatean...) sortzen den komunikazio egoera bakoitzak bere ekarpena

egingo dio ikaslearen komunikazio-kompetentzia orokorrari eta egoera guztietan eragin beharko da hura garatu ahal izateko. Bestela esanda, eremu horietako bakoitzean sortzen den komunikazio-egoera bakoitzak bere ezaugarri linguistikoak izango ditu: batzuk formalak izango dira eta hizkuntza erregistro formalaren erabilera eskatuko dute; beste batzuk, berriz, ez-formalagoak izango dira eta erregistro ez-formalaren erabilera eskatuko dute.

Hala izanik, eskolaren erronka izango da bere inguruan gertatzen diren komunikazio egoerak identifikatzea, eta horiek hizkuntzen irakaskuntza-ikaskuntzarako baliatu ahal izateko bidea egitea. Bide horretan garrantzi handikoak izango dira hainbat urrats; besteak beste, irakaskuntzarako metodologiak eguneratzea eta gelaz kanpo ekintzak hizkuntzaren ikuspegitik berraztertzea. Horrela, ikasleek ahalik eta egoera gehienetan aritzeko komunikazio-kompetentzia garatu ahal izango dute.

Honek guztiak, *Hizkuntza Proiektuaren* beharra azpimarratzen du.

Orokorrean, beraz, hizkuntzaren trataera dela-eta euskal eskolak bere gain dituen erronka handiak dira: XXI. mendeko gizarte berriari erantzunez euskarari eta euskal kulturari erantzun osoa ematea, inguruko beste bi edo hiru hizkuntza indartsuen irakaskuntza duina ziurtatzea, eta azkenik, jatorri ezberdineko ikasleen kultur eta hizkuntza ezaugarriari trataera egokia ematea.

Erronka horiei aurre egiteko, eskolak bere lan-esparruak eta funtzioak berrikusi eta marko berri bat eraiki beharko du. Marko horrek eskola-bizitzako komunikazio-esparru guztiak hartu beharko ditu, bai eta esparru horietako eragile guztien inplikazioa eta lankidetzaren bultzatu ere. Besteak beste, honako hiru lan-gai hauei erantzun beharko die markoak:

- Egoera soziolinguistikoa eta hizkuntzekiko helburuak kontuan hartuz, eskolak hizkuntza guztien plangintza eraginkorra egin beharko du; era berean, haien ikaskuntza-irakaskuntzaren lanketa bateratua eta koherentea ziurtatu beharko da. Horretarako, eskolaren barruan hizkuntza bakoitzak izango duen funtzioa eta hartuko dituen eremuak definitu beharko dira; ondorioz, bakoitzari eskainiko zaion denbora eta irakaste-bideak zehaztu beharko dira.
- Eskolaren baitako komunikazio-egoera askotarikoak identifikatuz (eremu pedagogikoan nahiz instituzionalean), haien ezaugarriak aztertuz, eta hezkuntza

komunitate osoaren partaidetza bilatuz, estrategia zehatzak definitu beharko dira egoera horiek ustiatzeko.

- Harreman estuak eta eraginkorrak garatu behar ditu inguruan duen gizartearekin, horretarako, plangintza sistematiko eta koherenteak zehaztuz.

Hizkuntza Proiektua izango da eskolak ezinbestean beharrezkoa duen marko zabal eta alde askotariko hori. Lan-tresna integrala izan beharko du ikastetxearen komunikazio-testuinguru osoan eragingo duena. Bestela esanda, Hizkuntza Proiektua ikastetxean lantzen diren hizkuntzen ikaskuntza-irakaskuntzari eta erabilerari dagozkien alderdiak biltzen dituen eta haien trataerari koherentzia ematen dion egitasmoa izango da.

1. JUSTIFICACIÓN

Teniendo en cuenta el carácter multilingüe y multicultural de la sociedad actual, la necesidad de que la escuela introduzca cambios organizativos y metodológicos es imprescindible para dar respuesta a las necesidades comunicativas del alumnado plurilingüe. La realidad multilingüe exige hoy un enfoque de la enseñanza que favorezca el desarrollo de la competencia plurilingüe y pluricultural de las personas y facilite la comunicación en un mundo globalizado en el que, a veces, la fuerza de las lenguas usadas en los centros de poder y las actitudes hacia otras lenguas que dicho uso genera arrasan la riqueza cultural que representan las minorizadas.

“El plurilingüismo es más un estilo de vida que un problema que hay que resolver”.
UNESCO (2003, 17).

Los centros educativos deben dar respuesta a las necesidades comunicativas de los individuos y de los grupos sociales. La coexistencia de varias lenguas diferentes, no solo en cuanto a sus características sino también en lo referente a su estatus (lenguas oficiales, cooficiales, extranjeras), es normal en los contextos sociales y, por ende, en los centros escolares. Por lo tanto, la función de las escuelas, es lograr un desarrollo y aprobación positiva del aprendizaje de idiomas, y por otro lado, en un mundo globalizado la necesidad de conocer una o más lenguas extranjeras, lo cual facilita la comunicación entre sí (Ruiz Bikandi, 2012).

El éxito de la escuela plurilingüe depende en gran medida de la aceptación de las lenguas de las otras y la curiosidad que suscitan esos idiomas y culturas, actitud que asegura la pervivencia de las lenguas minoritarias y la apertura a esas culturas y modos de pensar. Una política educativa adecuada debe impulsar tanto la enseñanza de las lenguas oficiales como la de las extranjeras, y valorarlas todas por igual.

Es evidente, por tanto, la necesidad de que en los centros educativos se tomen medidas que faciliten no solo la enseñanza de varias lenguas sino también la enseñanza en diferentes lenguas. Todas las lenguas curriculares deben compartir el mismo objetivo, es decir, conseguir el desarrollo comunicativo; así como su utilización para adquirir nuevos aprendizajes. Por lo tanto, los centros escolares deben ofrecer un aprendizaje en lenguas, no solo el aprendizaje de éstas.

El Consejo de Europa define la competencia plurilingüe y pluricultural como la habilidad *“para usar lenguas para la comunicación y para tomar parte en acciones interculturales, en las que la persona actúa como agente social y tiene una competencia variable en distintas lenguas y experiencia de varias culturas⁵”*. (CEFR, 2001). El propósito de la educación plurilingüe es el desarrollo de las destrezas y de los repertorios lingüísticos en distintas lenguas. El plurilingüismo se consolida a lo largo de la vida y las personas incorporan nuevas lenguas guiadas por distintas necesidades y propósitos.

El plurilingüismo es una capacidad que poseen todas las personas. Una de las obligaciones de los sistemas educativos es hacer conscientes a las familias y a los alumnos/as de su capacidad potencial para aprender a utilizar lenguas y articular oportunidades eficaces para ello. La *“Guía para formular políticas lingüísticas en educación”* del Consejo de Europa presenta las siguientes convicciones:

- Todos los y las hablantes son plurilingües potenciales, poseen capacidad para adquirir otras lenguas o variedades lingüísticas en diferentes grados de desarrollo.
- La competencia plurilingüe no exige necesariamente desarrollar una competencia similar en las distintas lenguas. Los hablantes bilingües, trilingües o multilingües equilibrados no son habituales; lo más frecuente es poseer un repertorio lingüístico con grados de dominio diferentes. Los sistemas educativos tienen que proponer estándares realistas y olvidarse de la aspiración de la competencia *“como hablante nativo ideal”*.
- La competencia plurilingüe, según el Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas *“no es la superposición o yuxtaposición de distintas competencias, sino una competencia compleja”* es por tanto, una competencia transversal que se extiende a todas las lenguas que se aprenden.
- El plurilingüismo aporta un componente intercultural al poner en contacto al aprendizaje con las culturas en las que se han desarrollado las diferentes lenguas.

---

⁵ In an intercultural approach, it is a central objective of language education to promote the favourable development of the learner's whole personality and sense of identity in response to the enriching experience of otherness in language and culture.

Además, en las actuaciones experimentales se extrapolan las siguientes ventajas ya constatadas en la educación bilingüe o en las diversas experiencias de inmersión:

- Se recibe una exposición adicional a la lengua extranjera cuya importancia como input ajustado y comprensible está comprobada (Krashner, 1981).
- La competencia en comunicación lingüística se entiende de modo global. El uso de la lengua como instrumento para el aprendizaje desarrolla aspectos de competencia no contemplados en el uso de la lengua como objeto de aprendizaje (Canale y Swan, 1980; Bachman, 1990; Cummins, 1999; Vollmer, 2006).
- El bilingüismo y el plurilingüismo incrementan la conciencia metalingüística del hablante y contribuyen a facilitar el análisis sobre el funcionamiento y el uso de las lenguas (Baker 1993; Cenoz y Genesee, 1998; Huifesen, 2000; Cenoz y Jessner, 2000).
- El plurilingüismo, en las debidas circunstancias de aprendizaje y uso de las lenguas, se convierte en un potenciador de la capacidad cognitiva (Cummins, 2001; Vollmer, 2006).
- La competencia común subyacente favorece la incorporación de repertorios lingüísticos variados y la transferencia de aprendizajes entre las lenguas que conoce el hablante (Cummins, 1998).
- El incremento de actitudes positivas y motivación hacia las tareas de aprendizaje (Baker, 1993; Dörnyei, 2004).
- El desarrollo de estrategias de aprendizaje (Oxford, 1990; Chamot, 1998).

De acuerdo con el documento de la Comisión Europea (1995) sobre educación denominado *“El libro blanco. Enseñanza y aprendizaje. Hacia una sociedad del aprendizaje”*, el objetivo básico de la enseñanza de las lenguas es garantizar el dominio básico de tres idiomas comunitarios: lengua materna más dos adicionales (LM + 2). Para cumplir este objetivo prioritario, la enseñanza de las distintas áreas o materias curriculares debe desarrollarse a través de las diferentes lenguas de la escuela. De esta manera, se impulsa el plurilingüismo que, así mismo, contribuye al logro de los siguientes objetivos:

- Potenciar el conocimiento de varias lenguas y asentar su uso vehicular por su gran eficacia en el aprendizaje de las mismas.
- Desarrollar propuestas didácticas integradoras y globales, que superen la fragmentación curricular y el tratamiento desconectado de las mismas materias lingüísticas y del resto de materias del currículo.
- Potenciar la autonomía de los centros escolares para que, a partir de la interpretación de la realidad lingüística y sociocultural de su contexto, planteen propuestas ambiciosas y dinámicas para satisfacer las necesidades de aprendizaje de su alumnado.
- Implicar a todo el profesorado para que se responsabilice del desarrollo de la competencia en comunicación lingüística del alumnado.
- Incrementar la motivación del alumnado hacia el conocimiento de las lenguas como factor clave en el desarrollo de la competencia en comunicación lingüística.

La Unión Europea apuesta por una sociedad plurilingüe tal y como lo demuestra la Comisión Europea (2005a: 2) *“la diversidad es lo que une a la Unión Europea; no es el lugar donde las distintas lenguas se funden, sino el lugar donde se celebra y expresa esta diversidad, ya que las lenguas son la fuente de riqueza y aquellas mediante las cuales nos entendemos mutuamente”⁶*.

Según el Consejo Europeo (2005a: 3), el plurilingüismo ayuda a completar los beneficios adquiridos: a nivel personal, desarrolla las competencias cognitivas, así como la competencia en la primera lengua⁷. El objetivo principal del Consejo Europeo es difundir el plurilingüismo; para ello, se han impulsado diferentes herramientas para certificar la educación plurilingüe, tanto como el conocimiento de diferentes lenguas. Este es el caso de: European Centre for Modern Languages y el European Language Portfolio (ELP), donde se recoge toda la experiencia del aprendizaje.

---

⁶ “It is this diversity that makes the European Union what it is: not a “melting pot” in which differences are rendered down, but a common home in which diversity is celebrated, and where our many mother tongues are a source of wealth and a bridge to greater solidarity and mutual understanding”.

⁷ “Multilingualism has advantages in many different ways. At the individual level, it can improve individual cognitive skills and develop the first language skills”.

Para lograr todo esto, en las primeras décadas del siglo XXI, el trabajo formativo en la escuela se debe adecuar a los diferentes contextos que se plantean, actualizando su planteamiento y así responder con eficacia los grandes cambios que están sucediendo. Entre estos cambios, se encuentran los procesos que tienen relación con el aprendizaje de las lenguas, tanto en la Unión Europea como en la escuela y su proyecto educativo. Por un lado, los y las futuras alumnas deberán estar preparadas para dar respuesta a una sociedad globalizada y plurilingüe, que en nuestro caso, debe partir desde una base educativa euskaldunizadora.

Por otra parte, para proporcionar una mejor respuesta a esta sociedad, la educación deberá basarse en la adquisición de competencias. Siguiendo este modelo, la Lengua se convierte en la base del proceso, ya que “Aprender a comunicarse” no solo influye en el uso y manejo de una lengua, sino en el proceso por el cual se adquieren y aprenden todas las competencias educativas.

Por lo tanto, para dar respuesta a esta sociedad globalizada y del conocimiento, la implantación de un modelo educativo que desarrolle con efectividad a la persona en todas sus dimensiones, tanto individual como colectivamente, es imprescindible. El objetivo de dicha educación, es impulsar la participación activa en la sociedad a medida que trabaja las competencias para poder desenvolverse en ésta.

Es decir, educar personas competentes capaces de desenvolverse en contextos y situaciones diferentes será su principal objetivo; a la vez que la escuela trabaja en el desarrollo de sus capacidades.

A través de la educación por competencias, la importancia de las lenguas se hace más presente dentro del contexto educativo, ya que mediante la lengua, todas áreas del desarrollo personal son ligadas. Así pues, la educación deberá obedecer y trabajar las necesidades lingüísticas que se produzcan en el ámbito personal, académico y profesional.

Dentro de la educación por competencias, el objetivo de la enseñanza-aprendizaje de las lenguas será el siguiente: desarrollar la competencia comunicativa del alumnado, para su uso en diferentes ámbitos y situaciones (Garagorri, 2004).

Por todo ello, la enseñanza-aprendizaje de las lenguas se equipara y extiende por igual a todas las áreas de centro (dentro y fuera del aula, en comunidad...); para así poder

desarrollar la competencia comunicativa de la manera más global y efectiva posible. Dicho de otro modo, dar respuesta a las situaciones comunicativas diversas en todos sus contextos para proporcionar registros y herramientas para su correcto uso.

Siendo este el desafío principal de la escuela, ésta tiene la necesidad de identificar y marcar el camino hacia la integración de su enseñanza-aprendizaje. Todo esto conlleva actualizar la metodología educativa e incrementar la perspectiva lingüística fuera del aula, para así colmar de herramientas y estrategias la competencia lingüística del alumnado.

Todo esto remarca la importancia de llevar a cabo un Proyecto Lingüístico.

De esta manera el reto de la escuela vasca es impulsar el uso del euskera y su cultura, a la vez que introduce el mismo tratamiento integrado de otras dos o tres lenguas; para poder hacer frente la diversidad cultural y lingüística que exista tanto en el centro como fuera de él.

Para ello, la escuela debe replantear su marco educativo para transformar su realidad y sus ámbitos comunicativos, y así, implicar a todas las partes del centro en la acción comunicativa. Así, el marco educativo deberá responder las necesidades de las siguientes tres situaciones:

- Teniendo en cuenta la situación sociolingüística y los objetivos lingüísticos, la escuela tendrá que llevar a cabo un planteamiento que acoja la enseñanza de las lenguas, y a su vez, asegurar su coherencia en los procesos de enseñanza-aprendizaje. Para ello, la función y espacio de cada lengua deberá ser especificada dentro del centro, así como las horas lectivas y su metodología.
- Al identificar las diversas situaciones comunicativas (tanto pedagógicas como institucionales) y sus respectivas características, así como la participación de la comunidad educativa, se definirán las estrategias para el desarrollo de estas situaciones.
- Desempeñar relaciones próximas y eficaces dentro de la sociedad, para crear una planificación coherente y sistemática transferible a la realidad del centro educativo.

Por tanto, el Proyecto Lingüístico de la escuela conformará el ancho y diverso marco educativo. Siendo una herramienta de trabajo integral, afectará a todo el contexto comunicativo de la escuela; es decir, el Proyecto Lingüístico será la propuesta que recoja la enseñanza-aprendizaje de las lenguas y su uso en los diferentes ámbitos, dando coherencia y eficacia al programa educativo personalizado del centro.

2. MARKO TEORIKOA

2.1. Marko Normatiboa

Proiektu edo unitate eleanitza aurrera eramateko, indarrean dagoen LOE (2006/2) hezkuntza legea aintzat hartzea ezinbestekoa da. Era berean, LOMCE legearen aurreproiektuan hezkuntza eleanitzaren inguruan esposatutakoa zein Nafarroako Hezkuntzarako Foru Dekretuan (69/2010) ere agertzen dena kontutan hartu behar dela.

2.1.1. LOE

LOE (2006/2) legeak, ekitatea eta kalitatezko hezkuntza bermatzea du helburu nagusi. Izan ere, eleaniztasunaren inguruan ez du informazio gehiagorik ematen, baina ikasleek dituzten gaitasunen, interesen, etorkizunerako aukeren eta premien aniztasunera, eta ikasleengan eta gizartean gertatzen diren aldaketetara egokitzeko malgutasuna eskaintzen duen heinean, eleaniztasunaren gauzatzea ahalbidetzen du.

5.artikulua: Bizitza osoko ikaskuntza.

“Herritar guztiek izan behar dute hezkuntza-sistemaren barruan eta kanpoan bizitza osoan prestatzeko aukera, garapen pertsonalerako eta profesionalerako ahalmenak, jakintzak, trebetasunak eta gaitasunak eskuratu, eguneratu, osatu eta zabaldu ditzaten”.

Etengabeko hezkuntzarako bidea ematea hezkuntza sistemaren oinarrizko printzipioetako bat denez, gizartearen eskakizunen menpe dago. Hau da, gaur egun hizkuntzen ikaskuntza sustatzen dituzten proiektuak aurrera eramateko abagune ematen du.

6.artikulua: Curriculuma.

“Irakaskuntza bakoitzaren helburuen, oinarrizko gaitasunen, edukien, metodo pedagogikoen eta ebaluazio-irizpideen multzoa hartzen da curriculumtzat”.

“Oinarrizko irakaskuntzen oinarrizko edukiek eskola-ordutegien ehuneko 55 beteko dute hizkuntza koofiziala duten autonomia-erkidegoetan, eta ehuneko 65 hizkuntza koofizialik ez dutenetan”.

17. artikulua. Lehen hezkuntzaren helburuak.

Hizkuntzen ikaskuntzaren inguruan, zera dio LOEk:

“e) Gaztelania eta autonomia-erkidegoko hizkuntza koofiziala (baldin badago) behar bezala ezagutzea eta erabiltzea, eta irakurtzeko ohiturak garatzea.”

“f) Gutxienez atzerriko hizkuntza batean mezu sinpleak adierazteko eta ulertzeko eta eguneroko egoeretan moldatzeko oinarrizko komunikazio-gaitasuna eskuratzea.”

102.artikulua. Etengabeko prestakuntza

“Hezkuntza-administrazioek, bestalde, irakasle guztiek (beren espezialitatea edozein izanik ere) informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabiltzea eta atzerriko hizkuntzetan prestatzea sustatuko dute, eta berariazko prestakuntza-programak ezarriko dituzte eremu horretan. Halaber, ikerketako eta berrikuntzako programak sustatuko dituzte.”

2.1.2. LOMCE

LOMCE legeak zehaztasunak atxikitzen ditu LOE legean, hainbat aspektu berri txertatuz. Honako tratuera hartzen du Hezkuntza Eleanitzak:

“6) Eleaniztasunari laguntzan, esfortzua emendatu egin behar da ikasleak lehenengo atzerriko hizkuntza batean jarotasunez moldatzeko, ahozko zein idatz espresioen lanketa sustatuz baita anbizio laboralak aztertuz ere.”

2.artikulua

“3) Espainiako Hezkuntza Sistemaren funtzionamendua kalitatean, kooperazioan, ekitatean, aukera berdintasunean, baliabide publikoen esleitzearen eraginkortasunean, gardentasunean eta kontuak ematean oinarritzen da.”

6.artikulua

“2) Oinarrizko irakaskuntzen oinarrizko edukiek, eskola-ordutegien ehuneko 65a beteko dute hizkuntza koofiziala duten autonomia-erkidegoetan, eta ehuneko 75 hizkuntza koofizialik ez dutenetan”.

18.artikulua

Hezkuntza Eleanitzerako Oinarriak: *“Hezkuntza Eleanitza Haur Hezkuntzako 2.ziklotik Batxilergora arte zabalduko da”.*

2.1.3. Nafarroako Hezkuntzarako Foru Dekretua

69/2010 EBAZPENA, otsailaren 19koa, Antolamenduaren, Kalitatearen eta Berrikuntzaren zuzendari nagusiak emana, Nafarroako Haur eta Lehen Hezkuntzako ikastetxe publikoetako programa eleaniztunak emateko oinarriak ezartzen dituena, 2010-11 ikasturterako.

Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoak hitzaurrean adierazten duenez, Haur Hezkuntzako bigarren zikloan atzerriko hizkuntza bat ikasten hasiko da; 17 f) artikuluan adierazten denez, ikasleek gutxienez atzerriko hizkuntza batean oinarriko komunikazio-gaitasuna eskuratu beharko dute. Lege horren garapen eta aplikazioa Haur Hezkuntzako bigarren zikloko irakaskuntzarako curriculumak ezartzen duen martxoaren 19ko 23/2007 Foru Dekretuaren lehenengo xedapen gehigarrian eta Lehen Hezkuntzako irakaskuntzarako curriculumak ezartzen duen martxoaren 19ko 24/2007 Foru Dekretuaren bigarren eta hirugarren xedapen gehigarrietan egiten da. Xedapen horietan arautu egiten dira atzerriko hizkuntzen ikaskuntza, hizkuntzen tratamendu integratua eta curriculumeko arloen zati bat atzerriko hizkuntzan emateko aukera.

Hezkuntza Departamentuaren iritziz hezkuntza alderdian eta alderdi estrategikoan interesgarria da sistema publikoan hainbat hizkuntzaren ikaskuntzan oinarritzen diren programak eskaintzea, horien eskaria handia delako eta ikaskuntzan -ez soilik hizkuntzen ikaskuntzan- oso eragingarriak direlako. Programa horiek, orokorrean, programa eleanitzak deitzen dira, sarritan bi hizkuntza edo gehiago konbinatzen dituztelako. Horietako bat da British Councilen eta Hezkuntza eta Zientzia Ministerioaren arteko hitzarmenari atxikitako ikastetxeetan egiten den esperientzia elebiduna.

Hezkuntza Departamentuaren programa eleaniztunak indarra duen curriculumak garatzen dute, bi hizkuntzaren edo gehiagoren irakaskuntza koordinatuz eta honi erantsitako oinarrietan ageri diren printzipio metodologikoei eta irizpideei jarraikiz. Programa horiek, funtsean, hizkuntzetakoak ez diren arloetako curriculum-edukiak atzerriko hizkuntzaren garatzean datza, hizkuntzaren eta edukiaren irakaskuntza (CLIL) integratuz, eta halaber, curriculumeko hizkuntzen tratamendu integratu edo koordinatua (TIL) egitean.

Programa eleaniztunen ezarpena eta garapena nahiz programa horiek ematen dituzten ikastetxeen funtzionamendua bideratzeko, ebazpen honen eranskinean azaltzen diren 2010-2011 ikasturterako oinarriak ezarri behar dira. (ikusi Eranskin I)

2.2. Eremu Psikopedagogikoa

Nafarroako D ereduko hezkuntza sistemak, euskara zein gazteleraren ezagutza bermatzen du, atzerriko hizkuntza baten barneratzea garatzen duen bitartean. Hau da, sistema hirueledun baten aldeko apustua egiten du (H1 + H2) + H3; hizkuntza ikasleriaren testuinguru ezberdinetan komunikaziorako gaitasuna garatzen duelarik, Hizkuntzen Tratamendu Integratuaren murgiltze ikaskuntzaz baliatzen da.

Oriol Guaschek (2006, 22) esaten duen bezala *“hizkuntza ezberdinak ezagutzea erabiltzaileen adimenarekin hertsiki lotuta dago, zeinak planifikatzearen elkarbizitzara eta hizkuntzen irakaskuntza integratura eramaten gaituen⁸”*.

2.2.1. Hizkuntzaren Antzematea

Hizkuntzaren alde funtzionalak zein normatiboak aztertzen dituzten diziplinen aurrerapausoei esker, derrigorrezko hezkuntzak hizkuntzen tratamendu integratuari aurre egin diezaioke; hizkuntza kurrikularren tratamendu integratuaren bidez, komunikatzeko eta adierazteko erreminta gisa erabiliko baitira. Hona hemen hizkuntza arakatzeko dituen zientzien teoriak:

Psikolinguistikak, hizkuntza guztiak elkarrekintzaren bidez eskuratzen direla dio. Esanahien negoziazio prozesua ematen da eta antzemateko nahiz ikasteko estrategien erabilpenaz baliatuz, hiztunak ulermenerako zein adierazpenerako strategi eta prozedura bertsuak beste hizkuntzetan erabiliko ditu.

Psikolinguistikari jarraituz, Cumminsek (1983) pertsona eleaniztunen “azpiko kompetentzi komunen” existentzia formulatzen du. Hau da, hizkuntzetarako hizkuntza-gaitasuna elkarrekintzan eta elkarreraginean gertatzen direla sistema kognitiboan, sistema operatibo zentratean. Hau horrela izanik, hizkuntzen tratamendu integratuaren oinarriak finkatzen dira.

---

⁸“ El hecho de que el conocimiento de las distintas lenguas esté estrechamente relacionado en la mente de los usuarios conduce a pensar en la convivencia de planificar y llevar a cabo la enseñanza de estas lenguas de una manera integrada”.

Soziolinguistikak hizkuntza produktu sozialtzat hartzen du. Kontaktuan dauden hizkuntzen erlazioak aztertzeaz gain, hiztunen hizkuntzarekiko jarrera ere ikertzen du; aniztasun soziala, geografiko, kulturala zein testuingurukoa antzekoa izanik hizkuntza ezberdinetan. Ikuspuntu honek irakaskuntza eleanitzak aberasten du, hausnarketa eremu partekatua erakustez ez ezik, hizkuntzen aurreko jarreraren lan proposamenak eta hizkuntzaren ikaskuntza gauzatzeko hizkuntza-gaitasuna aberasten baitu (Hymes, 1995).

Amaitzeko, testuaren hizkuntzalaritzak hizkuntzaren unitateen (hitza zein esaldien) analisia ahalbidetzen du. Testua komunikaziorako ezinbesteko unitatetzat hartuz, genero diskurtsiboen eta testu mota ezberdinen karakterizazioa ahalbideratzen du, testuen kohesiorako baita antolaketa egituratzeko ere.

Era berean, hizkuntza nola eskuratzen den azertu beharra dago; izan ere, hizkuntza baten ikaskuntzan aurrera eramandako estrategiak eta formulak behatu behar direlarik. Hizkuntza-gaitasuna eskuratzean, oinarrizko bi printzipio hauek daude: ulermena eta adierazpena. Bi baldintza horiez gain, egoki gertatzen badira, uste izatekoa da haurrak pixkana-pixkanaka hizkuntza sistema menderatzen eta erabiltzen joanen direla eta, finean, murgiltze programak erritmo egokiaz aurrera egingen duela.

2.2.1.1. Ulermena (INPUT)

Hizkuntza eskuratzeko, lau dimentsio garatzen dira, hizkuntza testuinguru ezberdinetan ulertzea ahalbidetzen duena. Hizkuntza bat ulertzeak berarekin dakar irakasleek estrategia sorta bereganatzea. Horietako lehena, testuinguruaren euskarria da; hots, irakasleek lengoaia laguntzeko erabiltzen duten hitzezko jokabide osoa: keinuak, gorputz mugimenduak, aurpegi itxurak... Horiez gainera, zentzumen laguntzak badira (ikasgelan erabiltzen diren materialak, laminak, objektuak...). Bigarren dimentsioa diskurtsoen estrategien alorra da. Irakasleek estrategia horiek erabiltzen dituzte haurrek hizkuntzaren prozesua azkartzeko. Hiru estrategia mota bereizten dira: errepikatzea, birziklatzea eta parafraseatzea.

- *Errepikatzea*, gauza bera behin baino gehiagotan eta hainbat testuingurutan esatea da.
- *Birziklatzea*, egitura berberak hainbat jardueratan erabiltzea da. Adibidez, oinarrizko kontzeptuak -esate baterako, koloreak- elementuen edo

objektuen, jostailuen... bidez lantzea. Birziklatzeak esan nahi du hortaz, hurrek beste testuinguru bateko egiturak eta hitzak hainbat testuingurutan erabil ditzaketela.

- *Parafraseatzeak* hizkuntza ereduak emateari esaten zaio haurren esamoldeetatik abiatuta.

Diskurtsoaren estrategiez gain, kontuan hartu behar da lengoaiaren moldagarritasuna - hizkuntzaren inguruko osagaiari dagokiona: abiadura, etenak, intonazioa... Ulermenerako beste dimentsio hau ere garrantzitsua da egoera didaktikoak aukeratzeko, egoera horiek laguntzen baitute hurrek hizkuntza prozesatzen.

Hirugarren dimentsioa, testuinguruaren egiaztapena da. Hurrek kontzeptu berak, lexiko bera eta egitura berak hainbat jardueratan ikusten dituzte. Antzeko gauzen gainean hitz egiten den heinean, baina egoera ezberdinetan eta testuinguruaren laguntzarik gabe, hizkuntzaren prozesamendua eta ulermena gauzatzen da.

Bukatzeko, hitzeko adierazpenerako dimentsioa dago. Hitzeko adierazpena inguruan gertatzen ari diren gauza garrantzitsu guztiei izena emanez.

2.2.1.2. *Adierazpena (OUTPUT)*

Bigarren hizkuntza ikasteko, baita lehena ere, komunikazioari garrantzi handia eman behar zaio. Hori dela eta, egoera komunikatibo esanguratsuak zabaldu behar dira klaseko zein klasez kanpoko testuingurutan.

Hizkuntza bat irakasgai gisa irakastea ez da nahikoa komunikazio kompetentzia orokorra sakonki garatzeko. Irakaskuntza eta ikaskuntza prozesu osoko alderdi linguistikoak funtsezkoak dira "*output*" gauzatzeko, eta, alde horretatik, irakasgai guztietako irakasleek hizkuntza irakasten dute gela barruan.

Batetik, ikasgelan sortzen diren komunikazio-egoerak hizkuntza hobetze aldera antolatu behar dira, hizkuntza ekoizpena sendotzeko eta garatzeko izan daitezkeen aukerak ahalik eta ongien aprobetxatzeko. Bestetik, irakasgai bakoitzean, testu genero eta hizkuntza trebetasun jakin batzuk lantzen dira, eta, ikasgaiaren curriculumean garrantzitsuak direnez, testu mota eta hizkuntza trebetasun horiek argi eta garbi irakatsi eta integratu behar dira, ez bakarrik hizkuntza irakasteko, baizik eta hizkuntza adierazteko eduki zein egoera esanguratsuak eskaintzeko.

Gela barruko eremuak irakaskuntza-ikaskuntza prozesuak jasotzen ditu, baita egoera komunikatiboak ere, eta bi azpi-eremu biltzen ditu bere baitan. Lehenik eta behin, kudeaketa pedagogikoaren atala, hizkuntza konpetentzia garatzea helburu duten erabakiak eta gainerako arloetako hizkuntza beharrei erantzuten diotenak biltzen dituena.

Bigarrenik, arlo guztiak besarkatzen dituen interakzio didaktikoaren esparruari ere begiratuko dio eremu honek. Gela barruko harreman-sareen hizkuntzaren kalitatea bermatzea eta ikaskuntza-irakaskuntza prozesuan bideratutako komunikazioa ahalik eta aberatsena eta eraginkorra egitea du helburu esparru honek. Horrekin batera, lan-ildo horiek aurrera eramateko irakasleen beharrezko prestakuntza eta baliabideak jasotzen dira: hala nola, hizkuntzaren hobekuntza, metodologia eta didaktika eta hizkuntzekiko jarrerak.

Gelaz kanpoko eremuak irakasle, hezitzaile nahiz begiraleekin bideratzen den gelaz kanpoko jarduna du helduleku. Eremu horretan ikaslearen bizitzaren esparru ez-formaletan eragin nahi da, eta bitartekoak jarri nahi dira esparru horietan ohiko komunikazio-hizkuntza euskara -kalitatezko euskara- izan dadin. Hortaz, gelaz kanpoko egoeretan bideratutako komunikazioaren kalitatea aztertuko da, hura aberasteko metodologia eta estrategiak landuko dira, eta horiek aurrera eramateko beharrezko hezitzaile-begiraleen prestakuntza zein baliabideak zehaztuko dira.

Izan ere, hizkuntzaren erabilerarako egoera esanguratsuak bideratu behar dira lehen hizkuntzan (H1), bigarren hizkuntzan (H2) zein hirugarrengan (H3), hizkuntzaren erabilpena eta hortaz, hizkuntza konpetentzia gauzatzeko.

2.2.1.3. Hirugarren Hizkuntzaren Antzematea

H3 antzemate prozesuari dagokionez, aurrez ezagututako hizkuntzen zeharkako influentzia uneoro suertatzen da. H3 ikasteko, H2 zein H1en transferentziak, interferentziak nahiz maileguak aplikatzen dira. Hau azaltzeko, oinarri soziolinguistikoetan (kasu honetan ingeleraren hedapena) eta psikolinguistikoetan (H3 eskuratzeko ikasleriak H2 eskuratzeko aplikatutako oinarriak) funtsatzen delarik.

H3 fenomeno konplexuen bidez ikasten da, H2an ikasitako prozesuak aplikatzen baitira. Clynek (1997) erremarkatzen duenez “hizkuntza osagarri honek H3 ikaskuntzaren ekintza zaildu edo errazten du”, zeharkako eraginean inferitzen delarik. Zeharkako eraginari dagokionez, faktore ezberdinek hizkuntza batetik besterako elementu transferigarriak adierazten dituzte. Esaterako, hizkuntza tipologiaren influentzia maileguetan: tipologikoki hurbil dauden hizkuntzen arteko hitzen maileguak zein transferentziak gauzatzen dira. Izan ere, zeharkako influentzia honetan, elkarreragina testuinguru komunetan ematen den heinean, solaskideak, markoa eta gaia ere kontutan izan behar dira. Adibidez, eremu formal batean H1 edo H2ren hitzak H3ra eratortzen dira. Hori dela eta, “Foreign Language Effect” suertatzen da, hots, H2ren hiztegia H3an eragin sakonagoa izatea, biak atzerriko hizkuntzak direlako (Williams & Hammarberg, 1997).

Adinak ere garrantzia dauka H3aren antzemate prozesuan. Ikasle gazteagoekin, adina, garapen kognitibo eta metalinguistikoekin erlazionatuta dago. Helduagoekin, ordea, garapen azkarragoa gauzatzen da L3ko lehenengo etapetan; izan ere, garapen kognitibo eta metalinguistikoek zeharkako influentziarekin zerikusia dute, pertzepzio linguistikoa garatuago daukatelako eta hizkuntzen arteko interferentziak gauzatzen baitituzte.

H3 antzemateko beste eragileren artean, hizkuntzaren “freskotasunak” (Hammarbeg, 2001) berebiziko eragina du; maileguak aplikatzean, aktiboki erabiltzen den hizkuntzatik beste hizkuntzetara gertatzen delarik.

Hirugarren hizkuntza testuinguru formaletan zein naturaletan gauzatzen bada, H3 eraginkortasunez garatuko da, estrategia ezberdinak erabiltzen direlarik:

- Elkarrekintza estrategia: hizkuntzek zuzen edo zeharkako laguntza eskaintzen dutenean, H3an termino zehatza aurkitzeko. Aurrez ikasitako espresioak erabiltzen dira baita hizkuntzen uztarketa ere.
- Kode aldaketa: esaldiak H1/H2an adierazten dira, H3an ez dakitenean.
- Transferentzia: H1/H2ko termino bat baino gehiago H3an txertatzen direnean. Honek maileguak eta transferentziak erabiltzen ditu, H3 erdaldunduz.

Horrela, H3 eraginkortasunez eskuratzeko, erlazioak gauzatzen dira H1/H2rekiko. Batez ere, H2ren influentzia H3rekiko, antzekotasunak bilatzen baitira hizkuntza ikasiak direlako (Vogel, 1992 eta Dewaele, 1998). Era naturalean hizkuntzaren garapena gertatzeak, hizkuntzaren eskurapena hau erabiltzean gertatzen dela esosatzen du; ikasleak espresioak produzitzean eta bereganatzean, alegia.

Laburbilduz, Cummins-en interdependentzia hipotesiak (1981a) aipatzen duen legez, *"Lx-en irakaskuntza eraginkorra denean eta Lx horren konpetentzia garatzen den heinean, konpetentzia horren transferentzia Ly-rekiko gauzatuko da, betiere Ly horrekiko esosatze egokia gertatzen bada (bai ikastetxean zein ikastetxetik kanpo), Ly-ren ikaskuntza motibagarria gauzatuko da"*.

2.3. Marko Metodologikoa

Hizkuntzen irakaskuntza integratua egoera komunikatiboen bidez bideratzean, konpetentziak garatuko dituen ikuspuntu metodologikoa gauzatuko da. Horretarako, hizkuntza integratuen eta oinarritzko gaitasunen arteko uztarketa egitean, hizkuntza egoerak eta ikaskuntza esanguratsua suertatuko dira. Hortaz, "hizkuntza integratuen eta oinarritzko gaitasunen" monografikoa aurkezten dut, ondorengo premisetan oinarritzen dena:

- Egungo gizartea testuinguru eleanitz batean bizi da, eta eskolak ezin du errealitate hau ukatu.
- Eskolak, eskaintza honi egoki erantzuteko, hizkuntzak integratzeko planteamendu bat behar du; gaitasun eleanitza antzemanen duen profila garatzearen.
- Hezkuntza ikuspegia, konpetentzian oinarritutakoa izango da. Lehentasunezko iltzea, beraz, ez da eduki egokiak irakastea hizkuntzen alderdi epistemologikotik; baizik eta, egoera komunikatiboak zeintzuk diren identifikatzea, beharrezkoak diren ezagutzak integratuz.
- Hizkuntza gaitasuna hizkuntzak erabiltzean eskuratzeko da, egoera komunikatiboen bitartez. Gaitasun eleanitza forma integralean gertatzen

da, bai eremu kurrikularrean agertzen diren egoera komunikatiboetan, bai eta hizkuntzen alorrean planteatzen diren egoera komunikatiboetan ere.

Oinarri hauek aplikatzean, hizkuntzalaritza politika eta aukera pedagogikoaren artean dagoelarik, diseinuan nahiz garapen kurrikularrean ondorio sakonak ditu; bai proposamen kurrikularren ekoizpenean, bai irakasleriaren funtzioen esleipenean nola denboraren antolaketan.

2.3.1. Erabilpen egoerak eta hizkuntzen ikaskuntzarako erreferenteen aukeraketa

Konpetente izateak, bizitzaren egoera-arazoei aurre egiteko beharrezkoak diren estrategia eta baliabideak era integratuan martxan jartzea suposatzen du. Egoera-arazo esanguratsuak eta benetakoak ikasleen errealitatearekin lotuz, konpetentzietan oinarritutako hezkuntza gauzatuko da.

Ikasleei bideratutako egoera esanguratsuen kontzeptua zein aukeraketa, kontu nagusia da gaitasun-hezkuntza ezartzeko; izan ere, egoerarik gabe ez dago konpetente izateko aukerarik (Garagorri, 2010). Planteamendu hau hizkuntza eta literatura eremuan aplikatzean, diseinu koherentean eta konpetentzietan oinarrituz, egoera esanguratsuak aukeratzeko hizkuntza gaitasuna eskuratzeko erreferenteak aintzat hartu behar dira.

2.3.1.1. Eremu kurrikular guztietara erator daitezkeen erreferenteak

Hizkuntza gaitasunekiko zein ikasleriaren irtete profilarekiko koherente eta egokiak diren egoerak:

Lehenengo erreferentzia hizkuntza gaitasuna eskuratzeko hezkuntza bultzatzea da. Hizkuntza gaitasunaren esanahiari erreparatzean, Erret Dekretuak (161/2006) horrela definitzen du *“Hizkuntzaren erabilera ahoz zein idatziz komunikatzeko tresna gisa, adierazpena, interpretazioa eta errealitatearen ulermena gauzatzeko; ezagutzak eraiki eta komunikatzen dituen, pentsamenduaren, emozioen zein jarreraren antolaketa eta autoerregulaziorako”*.

Marko orokor hau, halaber, testuinguru bakoitzeko behar soziolinguistiko eta politikoei erantzuna emango dio. Horrenbestez, egoera-arazoen aukeraketa egiterakoan, hizkuntza-gaitasuna lortzeko ekarpena kontutan hartu behar da. Egoera-arazoak, aho

zein idatz espresio eta komunikazioa erraztea du helburu, L1, L2 eta L3an; egoera hauek bizitzaren esparru anitz eta errealistetan aplikatzen direlarik.

2.3.1.2. Ikaskuntza marko teorikoarekiko koherente eta egoki diren erreferenteak:

Aukera metodologikoak (bai heziketa orokorrean zein hizkuntzen irakaskuntzan) egoera-arazoen aukeraketan eragina dauka. Konpetentzietan oinarritutako hezkuntza aukera, integrazio pedagogikoaren ikuspuntuaren bitartez ulertuta (Roegiers, 2003, 2011), hizkuntza gaitasuna eskuratzeko egoera konplexuak aukeratu behar dira.

Hala ere, hizkuntzen ikaskuntzak, bestelako eremu kurrikularrak bezala, berariazko metodologia dauka. Hortaz, ikuspuntu soziodiskurtsibo eta pedagogiko testuala (Bronckart, 1997), konpetentzietan oinarritutako hezkuntza gauzatzeko, biderik egokiena da. Izan ere, ikuspegi honek, ikasleak hizkuntzaren bidez munduan eragileztat hartzen du, egoera zehatzen bitartez helburu bat lortzen baitu. Hizkuntza, beraz, ekintza testuinguruan kokatzen da, testuinguru honen ezaugarri formalak zein landu beharreko edukiak zehaztuz.

Erreferente honen bestelako elementuak ere badaude, hala nola CLIL/AICLE aukera metodologikoa bigarren hizkuntzaren irakaskuntzarako (Coyle, Hood eta Marsh, 2010), edo hizkuntzen interdependentziaren printzipioa (Cummins, 1979), hizkuntzen egoeren aukeraketan eragina izanik.

2.3.1.3. Pertsonaren ekintza eremu guztietan egoera esanguratsuak eta adierazgarriak hautatu:

“Hizkuntza gaitasuna hizkuntzak erabiltzean eskuratzen da” printzipiori jarraituz, hizkuntzen erabilerarako testuinguru potentzialak aukeratu behar dira. Hizkuntzetarako Europako Erreferentzia Esparru Bateratuari jarraiki, bizitzan zehar egoera ezberdinak gauzatzen diren lau esparru ezberdintzen ditu: pertsonal, sozial, akademiko eta lan eremuak; hizkuntza gaitasuna egoera esanguratsuak eta orekatu hauetan txertatu behar delarik.

2.3.1.4. Hezkuntza etapa bakoitzaren garapen ebolutiboarekin bat egiten duen egoera:

Hezkuntza etapa ezberdinetan, bai sare sozialen eta kontzeptuen pertzepzioa desberdina den heinean, hizkuntzen erabilpenerako esparruek bestelakoak izan beharko dute.

Zentzu honetan, irizpide ebolutiboaren inklusioak egoera erreal zein egiazkoak esleitzeko erreferenteak osatzen ditu. Eganek (1997) dioenez, hezkuntzaren garapena prozesu bat da, haur baten ulermen aurre-linguistikotik nerabetasunaren ulermen filosofikorako bidea egiten duena. Hori dela eta, egoera esanguratsuak esleitzerako orduan, ulermen etapek baldintzatuko dituzte.

2.3.2. Konpetentzia linguistiko-komunikatiboaren estatusari erantzuten dioten erreferenteak

Hizkuntzen eremuak berariazko ikaskuntza xedea dauka, eta aldi berean, materia kurrikular guztiak ikasteko tresna da. Hala bada, komunikazio linguistikoaren gaitasuna eskolaren eremu guztietara zabaltzen den prozesua da.

Hortaz, hizkuntzaren kontzepzio instrumentalari jarraituz, logika bikoitza bereizten da: barnekoa eta kanpokoak. Barneko logikak, hizkuntza eremuaren ekarpen espezifikoak bere gain hartzen du komunikazio linguistikoaren gaitasuna garatzeko. Bestetik, kanpoko logikak, aipatutako gaitasuna lantzeko, hizkuntza ekintza-egoera errealean erabiltzeko eskaera egiten du, alor akademikoa zein ez linguistikoak aintzat hartuz.

2.3.2.1. Eremu ez-linguistikoetan gauzatzen diren hizkuntza egoerak:

Eremu guztiek hizkuntza, lan egiteko nahiz komunikatzeko, tresna gisa erabiltzen dute. Hau dela eta, interdependentzian oinarritutako erlazioa suertatzen da alor guztietako konpetentzia eremuetan.

Erronka, bada, berariazko konpetentzien garapena egiten den bitartean, komunikazio-linguistiko gaitasunei datzekion eremuak lantzea. Hau gauzatzeko, ikuspegi metadiziplinarra hartzea ezinbestekoa da, aho zein hizkuntza idatziaren prozedurak integratzen eta sistematizatzen direlarik, alor guztien egoera-arazoak ebazteko diskurtsoa aintzat harturik.

2.3.2.2. Hizkuntza eremuan erabilera gauzatzeko egoerak:

Hizkuntza arloak bi funtzio nagusi ditu. Alde batetik, analisia eta hausnarketa suertatu beharreko eremua izanik, hauek hobetzeko behar diren estrategia eta prozedurak landuko da maila sozial ezberdinetako testuen bidez. Horrenbestez, egunerokoan aurkitzen diren egoerek eremu kurrikularren parte osatuko dute, ikuspegi osagarri eta diziplinarteko lan koordinatua dela medio.

Bestalde, hizkuntza eta literatura alorrak beregain dituen berariazko aspektuei erantzuna eman behar die. Hala, unibertso literarioa gailenduko da, haren osagai kulturala erremarkatuz, egoera ezberdinen emozioak, sentimenduak zein bizipenak adierazteko bideak emanez.

2.3.3. Gaitasun metadiziplinarren integrazioa hizkuntza eta literatura alorrean

Argi dago hizkuntzen irakaskuntza planteamendu integratu baten bitartez egiteko beharra dagoela. Honen ikusgai dira hizkuntzen proposamen kurrikularrak, gaitasunak, metodologia eta edukiak... Era berean, kontzientziario geroz eta handiago dago hizkuntzak arlo ez linguistikoetan lantzeko, era naturalean egoerak suertatzen diren esparruak baitira. Beraz, gaitasunetan oinarritutako hezkuntzak, eremu guztietako gaitasun metadiziplinarrak barneratzeko aukera eskaintzen du.

Integrazio pedagogikoa marko kurrikulartzat hartuz, ikaskuntzaren ikuspegi soziokonstruktibista barneratzen baitu, eta ikuspegi soziodiskurtsibo eta pedagogia testuala marko metodologikotzat, *oinarrizko gaitasun metadiziplinarren printzipioak* ezartzen dira.

Oinarrizko gaitasunak “pertsona orok norberaren errealizazio eta garapenerako, hala nola herritartasun aktiborako, inklusio sozialerako eta lanbiderako” behar dituen tresnak eta estrategiak dira. Arean, eremu batzuk zeharkako gaitasunekin lortura estuagoa dute (ikasten ikasteko gaitasuna, herritartasunerako, hizkuntza gaitasuna) eta beste batzuk, ordea, eremu zehatzekin heltzen direnak (hizkuntza eta literatura, ingurunea, matematikak, teknologia, hezkuntza artistikoa). Guztiak oinarrizko gaitasunak, baina era ezberdinetan ikasten eta ebaluatzen dira. Oinarrizko gaitasun diziplinarrak, eremu diziplinarren bidez ikasten dira, baliabide eta prozedura

kontzeptualak antolatuz; alta, oinarrizko gaitasun metadiziplinarrak ohiko prozedurak aplikatzean ikasten dira, bai eremu diziplinarretan nola bizitzako egoeratan.

Oinarrizko gaitasun metadiziplinarren garapenean prozesuak zehaztu behar dituzten eragingarritasuna faktoreak aztertu behar dira; jarraibide, arau zein ekintza bat burutzeko erreferenteak, alegia.

Taula 1. Gaitasun Metadiziplinarrak

Ikasten eta pentsatzen ikasi	<ul style="list-style-type: none"> • Informazioaren prozesamendua: pentsamendu ulerkor • Informazioa sortzea: pentsamendu sortzaile • Informazioa ebaluatzea: pentsamendu kritiko • Erabakiak hartzea • Arazoak ebatzi
Komunikatzera ikasi	<ul style="list-style-type: none"> • Ahozko hizkuntza • Hizkuntza idatzia • Bestelako lengoaia • Komunikabide sozialak • Kontzientzia soziokomunikatiboa
Elkarrekin bizitzen ikasi	<ul style="list-style-type: none"> • Gaitasun pertsonartekoa elkarrekintza baikorrerako • Parte hartze demokratikoa • Kolaborazioa eta talde lana • Aniztasuna
Ni neu naiz ikasi	<ul style="list-style-type: none"> • Gorpuztasuna • Autokontrola eta oreka emozionala • Autoestimua • Autonomia
Egiten eta gogoei ekin ikasi	<ul style="list-style-type: none"> • Analitikoa: informazioa jaso eta ulertu • Sortzailea: ideiak eta konponbideen ekoizpena • Berritzaile: ideiak praktikara eraman • Ebaluazioa • Gogoei ekiteko prozesuaren aplikazioa

Metodologia zehatz baten hautaketak, hizkuntza eta lanketa eremu ezberdinak bere gain hartzea eskatzen du. Era berean, egoera-arazoetan ematen diren hizkuntza erabilera mailak, proiektu kurrikularra eta proiektu linguistikoa kontutan hartzen du. Hizkuntzak alor eta eremu guztietan lantzen direla kontuan izanda, irakasleriak helburu, eduki eta ebaluazio irizpideak elkarrekin antolatzeko beharra sorrarazten du; kurtso osorako (plangintza horizontala) edota etapan zehar burutzeko (plangintza bertikala). Hau guztia dela eta, programazio integratua, malgua, ikasleriaren egoera sozial, kultura zein hizkuntzara doitu, egoera-arazoak txertatuz, gaitasun metadiziplinarrak aintzat hartuz... Hizkuntzen programazio integratua ematen da, hain zuzen.

2.3.4. Proiektu Metodoa

Hezkuntza eleanitzean, eremu linguistiko eta ez-linguistikoen arteko koordinazioa errazteko, proiektu metodoa dago. Izan ere, eremu linguistikoetan, komunikazio proiektuak eredu didaktiko egokia suposatzen du, ikasketen transferentzia areagotzen baitu.

Komunikazio proiektuek (Camps, 2003; Rodriguez Gonzalo, 2008) sekuentzia antolatu bat azaltzen dute, bukaerako produktua aho zein idatzitako adierazpena garatzea izanik. Aldi batez, hizkuntza ikaskuntzaren funtzionalitatea bultzatu eta ikaskuntza globalean eragina dauka, arlo kurrikularrak agertzen diren bitartean, ikasleriaren intereseko gai kulturalak nahiz sozialak garatzen baitituzte. Horrela, helburu diskurtsiboak beste ikasketekin elkartzen dira, ebaluazioa prozesuaren funtsezko alderdia izanik.

Hizkuntzaren erabilera, proiektu bakoitzaren eragilea da, honen hasiera eta bukaera. Ariketa didaktikoak planteatzeko era honek, eduki ezberdinen ikaskuntza integratzen du, ikaskuntza global eta aktiboa eskuratzeko antolamendu koherentea egiten duelarik.

Halaber proiektuek hizkuntzaren ikaskuntza kontzientea ahalbidetzen dute; hizkuntza mekanismoen hausnarketa sustatzen duenez gero, honen erabilera egokia eragiten du. Beste alde batetik, proiektuka lan egiteak aniztasunaren trataera ere ahalbideratzen

du; ariketak taldekatzean eta proposamen malguak adieraziz, parte-hartze aktiboa zein berdinen eta ezberdinen arteko elkarrekintza bultzatuko du.

Hau dela eta, proiektuka lan egitea ez da hezkuntza eleanitzarekiko planteamendu eksklusibo ezta baztertzailera ere. Guztiz aurkakoa, testuinguru honek hausnarketa partekatzen du hizkuntza eremuan, beste edukiak prozesatzeko eta bestelako gaitasunak garatzeko erabiltzen dena. Baina, proiektuek beti ikasleriaren interesetara doituak izan behar dute, alderdi motibatzaileak eta transferigarriak sustatuz.

Hizkuntzak integratzearen hezkuntza eredu berriak, hizkuntzen ikaskuntza prozesuan ahalik eta egoera eta baliabide gehien eskaintzeaz aparte, ikasleriaren interesetan eta garapen globala gauzatzeko edukietan oinarritzen da. Ikuspegi metodologiko honetan, erreferentziarik nagusiena, ikasleriaren beharretara erantzuten duen ikaskuntza gauzatearen premisa da; ikasleriak zer egin eta ebaluazio irizpideak ezagutzen dituztenean, jardueratan aktiboki parte hartzera bultzatzen baitu.

Proiektu metodoen beste ezaugarrietariko bat, eskola gizartera hurbiltzea da. Alboratze saiakera honetan, ikasleriak haien ezagutza eremua garatzen du norbanako esperientziatik abiatuta. Hizkuntza aspektu kultural eta sozialetara lotuta dagoenez hizkuntzaren ikaskuntzaren atal bezala hartzea garrantzitsua da hortaz; horrela, munduaren eta inguruaren ulermena zabalagoa gauzatuko da-eta.

Proiektu metodoaren bitartez, ikaskuntza ikasleek proposatutako gaien (“topics”) bitartez gertatzen da, ikuspegi metodologiko honen printzipioak honakoak izanik:

- Metodo konbentzionalekin apurtzen saiatzen da, ikasleriari garrantzi gehiago emanez edukiari baino.
- Ikasle bakoitzak haren ikaskuntzarako metodoak eraikitzea, kritikotasuna eta hausnarketa ahalbidetuz.
- Ikasleriari ikasten ikasteko aukera eskaintzen zaie.
- Irakasgai ezberdinetan sortutako harresiak apurtzea, irakasgai guztiek elkarreraginean daudela ulertzeko.
- Ikasleen interesak errealitatean kokatzen direlarik, eta hauek kontutan hartzean, hizkuntzaren ikaskuntza era naturalean emanen da, metodo teoriko eta artifiziala alde batera utziz.

Printzipio hauek irakasgai guztietan gara daitezke, hizkuntzaren ikaskuntza eta ikasleriaren atentzioa deitzea haien interesekoak diren edukietara bideratuz. Hizkuntza bat ikasteko eremua guztiz akademikoa ez izatearren, ikasleak ezagutza maila ezberdinetara aurkeztu behar dira, benetako hizkuntza formulez zein egoerez baliatuz. Paraleloki, hizkuntza baten ikaskuntza progresio sistematiko bat da, non adierazteko oinarri sendoak ezartzen diren, bizitzarekin eta gizartearekin lotutako jarduerak aurrera eramanez gauzatzen dena.

Hizkuntza baten irakaskuntza kurtso eta alor guztietan zehar exekutatu behar da, ikasleriak ondorengo helburuak gauza ditzaten:

- *Ulermena eta espresioan aurrera egiteko, hizkuntza eremu natural batean gauzatu.* Hizkuntzaren produkzio guztia kanpotik kudeatzen bada, ikasleak bere hizkera propioa garatzeko zailtasunak izango ditu. Ez da gai izango ikaskuntza egoera batetik jasotako ezagutzak egoera erreal batera transferitzeko. Honenbestez, hizkuntza askatasunez erabiltzeko eta garatzeko aukerak eskaini behar dira.
- *Gai bat antolatzea eta esposatzea talde lanean.* Taldeetan lan egitean, elkarreraginean aritzen diren heinean, informazioa partekatu eta sintetizatzen da, bakoitzaren sentimenduak eta ideiak aintzat hartzen baitira. Beraz, prozesu demokratiko eta sozializatzailea denez gero, eraginkortasun eta interes gehiago sorrarazten du.
- *Informazio iturri ezberdinetara jarkitzea.* Internet, telebista, filmak, iragarkiak, egunkariak, foiletoak... Eskolaren funtzioa arlo honetan, iturri ezberdinak erabiltzea da, hauen gaineko hausnarketa kritikoa bultzatzen duen bitartean.
- *Gai baten inguruko informazioa arakatu, aukeratu eta berrelaboratu.* Maila kognositiboan, ikerketa lanean dabilzanen taldeak, ezagutzak liburuetatik, pertsonen arteko elkarrekintzetatik zein elkarlanetik jasotzen dira. Hau guztia prozesatzean, jorratutako gaiaren inguruan ideia berriak antzematera bultzatuko du.
- *Hizkuntzaren irakaskuntzan beste alorrekin erlazionatutako edota haien interesekoak diren gaiak aurkeztea.* Hizkuntza alor guztietan jorratzen den

baliabidea izanik, beste gaiekin uztartzea honen garapenerako beharra erremarkatuko da.

Hizkuntza proiektuka lantzean, aurreko helburuak beteko dira. Proiektu hauek, irakasgaiaren planifikazioaren oinarria izan daitezke, baina bestela, programazio sistematiakoarekin uztar daiteke, astero ordu bat txertatuz edota egun batzuk eskainiz honen garapenerako. Proiektu orok oinarrizko plangintza dauka, proiektu metodoarena honakoa izan daitekeena:

1. Irakasleak gaia aurretik prestatzea.
2. Gaiaren sarrera egitea ikasleriari.
3. Gaiaren antolaketa klase guztiarekin egitea.
4. Elaborazioa eta garapena.
5. Jarduera finala.

Izan ere, hizkuntza proiektua zein hizkuntzen irakaskuntza aurrera eramatean, alor ezberdinen arteko loturak ezartzea ezinbestekoa da. Hizkuntza jorratzea helburu nagusia izanik, integrazio forma ezberdinak ere kontutan hartzea eskatzen du.

Horretarako, Australiar Hezkuntza Sistemari ezarrita dagoen COG-ean (Connected Outcome Groups) oinarrituko naiz. Hau, curriculum plangintza bermatzen duen programazio markoa da; irakasgai ezberdinen arteko uztarketa egitean, curriculum programazioa kudeatzera laguntzen duena. Bi mailetan integrazioa bermatzen du:

- Plangintza kurrikularrean agertzen diren irakasgaietan:
    1. Hizkuntzak eta matematikaren jakintzak oinarriak izango dira (hauen alfabetatzeak lehentasuna baitauka)
    2. Bestelako irakasgaiak: arte hezkuntza, ingurunea, musika, soin hezkuntza eta herritartasuna; aurreko oinarrien garapenerako bideak (markoak) izanen dira
  - Lan-unitateak: irakasgai bakoitzeko programazio markoa bermatuko duena.
- Bai

hizkuntzatan, bai matematikan oinarritzko alfabetatzeko behar diren jarduerak agertuko direlarik.

Ikasketa eremuetan taldekatzen da COG bakoitza, antzekotasunak nabarmenduz eduki, prozesu edota gaitasunen artean; ikasleriaren ikaskuntza prozesua ahalik eta globalkien garatzeko asmoz. Beraz, honako onurak ditu:

- Programaketa kudeagarri bilakatzen da, antzekoak diren prozesuak eta gaitasunak nabarmenduz.
- Curriculuma eraginkortasunez garatzeko aukera eskaintzen du.
- Plangintza eraginkorra gauzatzen da irakasgai guztiak integratuz.

(ikusi Eranskina 2)

3. PROPOSAMEN KURRIKULAR ELEANITZA

Lehen aipatu bezala, gizarteak eta bere eragile sozialek ikaskuntza eleanitza bermatzea eskatzen dute. Hori dela eta, eskolak eskakizun honi erantzuteko bere pedagogia eta irakaskuntza metodoak doitu behar ditu.

Hizkuntzak irakaskuntzaren oinarri bihurtu behar dira, benetako hizkuntzen tratamendua gauzatzeko eta ez soilik hizkuntzen irakaskuntza beste alor independente bezala jorratzeko. Hori dela eta, murgiltze proiektuak aurrera eraman behar dira hizkuntza ezberdinen bidez eduki eta gaitasun berriak eskuratzeko. Izan ere, hizkuntza alor guztien oinarri da eta bertan jasotako gaitasunak beste alorretara transferitzen baita.

Hizkuntza oinarri den ikaskuntza metodoa aurrera eramateko, egoera eta arazo errealak aurkeztu behar dira, ikasleak hizkuntzaren garrantziaz ohar daitezten. Hau horrela izanda, hurrengo unitate didaktikoak aurkezten ditut, hizkuntza oinarria izanik, proiektuak eta ikasleen interesak kontutan hartzen duen ereduak garatuz.

Hiru unitate jorratu ditut, Lehen Hezkuntzako 6.mailan lantzen diren hizkuntzak barneratuz (euskara, gaztelera eta ingelera). Bakoitzerako, eredu berritzaile bana erabili dut, hiruek ikaslearen interesa eta gaitasunen garapena oinarri hartzen dituztelarik:

- Ingelesa: COG ereduak jarraitzen du, eta bertan, ingelesa ikaskuntzaren alor guztien oinarri eta eragile da. Era berean, irakasgai guztien arteko loturak adierazten dira, gaien arteko erlazioak nabarmenduz. Astero landu beharreko gaiak eta edukiak era integratuan azaltzen dira, ingelesa guztien lokarri izanik. Honetaz aparte, Nafarroako Hezkuntza curriculumeko helburuak eta ebaluazio irizpideak ingelera itzuliak daude, irakasle eleaniztun batek materialak zein irizpideak irakaskuntza hizkuntzan osatu behar baititu.
- Euskara: ikerketa-lan independentearen bidez (Independent Research Task, IRT) garatzen da, ikasleek gai bat hautatu eta horren joraketa egin behar dutelarik. Ikasleen interesak eta zirrarak kontutan hartzen dira, haiek haien ikaskuntzaren eragile nagusian bilakatuz. Bertan, idazketa eta informazioaren tratamendua jorratzen dira, besteak beste.

- **Gaztelania:** kontaketa idatzia oinarria da, baita osatzen dituzten aspektuak ere. Honetaz aparte, klaseko egoeran eztabaidak eta talde lanak bultzatzen dira, hizkuntzaren alde ez-formalak ere txertatuz.

Unitate didaktiko hauen bidez, hizkuntza bere osotasunean gauzatzen da. Murgiltze programetan oinarria den hizkuntzen tratamendu integratua egiten da, hizkuntza erabiltzeko esparruak eskainiz bai eremu akademikoan bai eta eremu ez formalean ere. Arian ere, hizkuntza bat ikasteak hizkuntza horren alde linguistikoak ez ezik, erabilpen errealeko eremuak gauzatzea ere eskatzen baitu.

Irakaslearen lana beraz, erabilpen eremuak eskaintzea da, eta hauen garapen egokirako biderapena ere egitea. Hori dela eta, esanguratsuak diren edukiak prestatzeko eta hizkuntzetan oinarritutako dinamikak aurrera eramateko, irakasleak hizkuntza ezberdinak eraginkortasunez menperatu behar ditu. Hortaz, antolatutako materiala nahiz edukiak hizkuntza ikuspegitik aurrera eramanen dira.

3.1 English Didactic Unit

ME

Connected Outcomes Groups

Connection focus: developing an understanding of who we are by exploring what we have in common with others, and what is unique. How we express ourselves and communicate with others is part of our identity.

Arte Hezkuntza

Through their art making, students explore things of importance to them- people, situations, objects and events. Through making, performing and appreciating, students engage with their world to better understand their place. Students can:

- Investigate and represent images of self, friends and family.
- Take on roles and tell stories about self and others.
- Investigate and communicate ideas about familiar colors, shapes and objects in the immediate environment.
- Explore everyday movement and situations as stimulus for performance.

Matematika

Development of mathematical thinking and problem solving. For that, using everyday examples and situation to use this language.

Gorputz Hezkuntza

They explore and express themselves through a range of movement experiences, such as dance through locomotor and non-locomotor skills.

Students will be engaged in:

- Real use of English.
- Creating communication areas in English.
- Experimenting with verbal and non-verbal communication.
- Exploring movement through dance and drama.
- Creating self-portraits using a variety of media.

Planned assessment:

- Observation of student during communicative experiences.
- Discussion and debate of ideas.
- Analysis and comparison of the first and second self-portrait.
- Analysis of language use in “this is me” folder.

Herritartasuna

Students talk about their personal characteristics, uniqueness of self and differences. They discuss how families and people get along and care for each other.

Natura, Gizarte eta Kultura ingurunearen ezagutza

Students explore why and how we communicate. They also explore information products commonly available in homes and community, and how these information products changed over the time.

Students design and make an information product, such as a poster or a collage, about who they are. The information product should not identify the student directly.

The focus of the activity should be on the initial design steps of identifying needs and wants and exploring ideas through identification of audience and purpose.

The audience in this case is other students in the class. Students discuss criteria and make them unique. Students test the effectiveness of their information product by seeing if their audience can identify who they

Figura 1. COG connection sheet

Taula 2. COG planning page

Student work:	Resources needed:	Literacy links include:	Numeracy links include:
Written work and artifacts will be used to compile a “This is me” folder for presentation at the end of the unit.	<ul style="list-style-type: none"> Literary texts referred to in the unit including: <i>Ernie dances to the digeridoo</i>, <i>Tessa snaps snakes</i> and <i>Rosie sips spiders</i> by Alison Lester. <i>Vocal-Ease modules 3 and 4</i>: repertoire of songs with accompanying teaching activities. The accompanying audio CD provides different versions of the songs to suit the teaching purpose. Teaching mathematical thinking and problem solving (activities). Image kit for collage. School library. 	<ul style="list-style-type: none"> Understands and follows oral instructions. Talks and describes texts and objects. Joint construction of written factual accounts. Creates a story board to represent a narrative. Describes familiar objects. 	<ul style="list-style-type: none"> Uses everyday language to describe mathematical problems. Sequences events and uses everyday language to describe events in a day. Interprets data made from objects e.g. comparisons of length, weight etc. Describes three dimensional objects using everyday language.

Taula 3. Term Planner

Week	Hezkuntza Artistikoa	Herritartasuna	Ingurunea	Matematika	Gorputz Hezkuntza
1	Music: Exploring me through music	Our names: where do they come from? Cultural value.	Investigation task: use senses to investigate our school environment.	Time: use everyday language to communicate a problem. Strategies to work it out.	Dance: exploring ways we can move
2	Self-portrait (1) different media Talking about self-portraits	Different languages in the school. Cultural heritage and personal characteristics.	Personal characteristics: physical similarities and differences.	Represents and interprets data made from objects and pictures. Describes length and distance.	Dance: explore how our body reacts to different stimulus.
3	Visual arts: modeling me	Feelings.	Design task: My story	Manipulates, sorts and represents three-dimensional objects.	Drama: non-verbal communication (My story)
4	Self-portraits drawing (2) Comparing self-portraits (2)	Me as part of my family.	Design task: My story	Differentiate between mathematical aspects.	Communicating feelings.

3.1.1. Unit of Work

Taula 4. Week 1

<i>Outcomes</i>	<i>Learning experience</i>	<i>Planned assessment</i>
<p>“Hezkuntza Artistikoa”</p> <p>2. <i>Sormen eta adierazpen plastikoa:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Manipulate materials to fulfill contents and demonstrate interest and skills in plastic arts. - Making art crafts with a variety of resources. <p>4. <i>Interpretazio eta sormen musikala</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Use stimuli to express movements accurately. - Improvisation through voice, instruments and body. 	<p>“Exploring me through music and movement”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Students develop an awareness of their own body through movement, focusing on body parts through songs and games e.g. <i>body talk, Simon says</i>. • Use a chant, e.g. “When I get mad I beat my drum” from <i>Vocal Ease modules 1 & 2 to:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Experiment with making sounds and echoing drum patterns. ○ Tap the beat while listening to the chant. ○ Teach the chant by imitating. ○ Experimenting chanting in different ways (softly, loudly...). • Each student creates their own version of the chant by varying the text and inventing actions. 	<p>“Assessment strategy”</p> <p>The teacher:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observes students in class activities. <p>“Assessment criteria” Student</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maintains a steady beat while listening and chanting. • Imitates rhythm, pitch and dynamics of chanted patterns. • Varies the text and actions in the chant. <p>This criteria relate to outcomes:</p> <p>8. Interprets ideas, actions and situations through visual arts and music resources provided.</p>
<p>“Herritartasuna”</p> <p>2. <i>Bizitza komunitatean</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Civic values in a democratic society: respect, tolerance, solidarity, justice... - Society, culture and religious diversity. 	<p>“Our names: getting to know all class members”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Students sit in a circle and take turns to say their name (first name, family name and the name they may be known as). Ask students to think about what their preferred name is and why they prefer it. Take turns to say their name and something about themselves, e.g. I have three brothers and sisters; I like playing.. • Continue with questions to encourage students to share some of their cultural background, their special abilities and desires. • Model a game with 5-6 students at a time. Taking turns around the circle, add each student’s name and something special about them e.g. Monica has a lovely smile, Jack helps people. Provide assistance when necessary. 	<p>“Assessment strategy”</p> <p>Literacy link: responds to and interacts with spoken classroom communication using agreed conventions.</p> <p>“Assessment criteria”</p> <p>1. Show respect to others and self-characteristics, being aware of feelings and consequences.</p>

“Ingurunea”

3. *Osasuna eta garapen pertsonala*

- Operation of human body. Anatomy and physiology. Devices and systems.
- Relationships (sensory organs, nervous system).

English link: demonstrates basic skills of classroom and group interaction, makes oral presentations and listens with reasonable attractiveness.

“Matematika”

2. *Neurria: magnitudeen zenbatespena eta kalkulua.*

Measuring time:

- Time measurement units and the relationships between them. Specific expression of Time by minutes and seconds.

- Hours, minutes and seconds between the equivalences and transformations in real situations.

“Investigating task: use senses to investigate our school environment”

- Ask: how do we communicate?
- Walk around the school and identify various sensory experiences. Stop periodically and have students close their eyes to focus and:
  - Feel different texture objects.
  - Smell the aromas of the canteen or garden flowers.
  - Listen for sounds of the school environment.
- Draw and take rubbings of what students see and feel. Discuss: “what did you hear, see, touch, smell, taste?” “Even though you didn’t eat something at the canteen, when you smell the aromas, could you almost taste what was cooking?”
- Present findings on a large sheet of paper to create a sense map of what was experienced around the school. Paste on pictures or textures (rubbings) along simple descriptions.
- Identify parts of the body of a student that allow you to experience sight, sounds, smells, touch and sense.
- Students describe what each body part does e.g. ears are for hearing, eyes are for seeing.

“Concept of time”

Periods of time: works in groups and brainstorm to develop activities that would help students develop and grasp each of the following aspects of time:

- Day and night
- Periods of the day: morning, afternoon, evening, sunset, sunrise.
- The seasons
- Special occasions such as birthdays.

Then, make comparison: describe the activity in which students could use direct comparison to compare the time taken for two occurrences of the same event. “Shadow clock” activity: this is useful for helping students to become aware of the passage of sun through the day.

Discuss ways of making a shadow clock. Compile questions to work with their shadow clock (time concepts).

“Assessment strategy”

Literacy link: describe the environment using the senses. Ask questions such as:

- How do we use our senses to communicate?
- In what ways do you communicate through touching?
- How can you use your body to communicate?

“Assessment criteria”

3. Identify and position main organs of the human body, making essential links between the implementation of healthy habits.

11. Use oral and written language to tell their experiences and thoughts in order to explain different aspects of society or the state of nature.

“Assessment strategy”

Use everyday language to describe time.

“Assessment criteria”

4. Measurement units in real situations and selection the most appropriate tool to make estimations of length, area, weight / mass, capacity and specific measures to indicate the time.

<p>“Gorputz Hezkuntza”</p> <p>1. <i>Gorputza: irudia eta hautematea.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Control of the body when moving or stopping. - Position and move the body following needs, in an economic and balanced manner. - Differentiate between stimulus and proper use of perception. - The structure of space and time, motion and action in complex situations. 	<p>“Exploring ways we can move” (can be used as lesson breaks)</p> <p>Plan the following dance activity:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observe safe dance practice, including warm-ups, to allow students to participate without risks of injury. • Provide students with an opportunity to watch others dancing and to talk about their experiences. <p>Students:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warm-up by bending and stretching different body parts. • Explore the use of personal space in the room e.g. students develop an understanding of instructions such as “find a space for your own”. • Develop understanding about the use of space and explore locomotor movements (walking, running, hopping...). 	<p>“Assessment strategy”</p> <p>The teacher:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observe students’ movement and performance in dance sequences which explores the use of body parts. • Interviews individual students about their use of body shapes and space. <p>“Assessment criteria”</p> <p>1. Movements, jumps and other basic skills that are unknown and adapt them to uncertainty environments.</p>
---	--	--

Taula 5. Week 2

<p><i>Outcomes</i></p> <p>“Hezkuntza Artistikoa”</p> <p>1. <i>Behaketa plastikoa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Recognition of suggested features, elements and material techniques in art crafts, in order to redo or make their own. <p>2. <i>Sormen eta adierazmen plastikoa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Creation of an art work taking into account individual characteristics and explaining ideas, feelings and personal experiences through them. 	<p><i>Learning experience</i></p> <p>“Self-portrait drawing 1”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Students draw a self-portrait. A variety of media can be used e.g. pencil, colored pencil, crayon, pen. The teacher notes how much detail the student includes and what prior knowledge they have. • Students compare and discuss their self-portraits and talk about features of their work (color, shape, line...). <p>Talking about portraits:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investigate various portraits by artist e.g. <i>Portrait in the mirror</i> by Margaret Olley. • Discuss: <ul style="list-style-type: none"> ○ Who is an artist? ○ What is a portrait? ○ The colors, shapes, lines, textures in each work. ○ What’s the same or similar about each portrait? What’s different? 	<p><i>Planned assessment</i></p> <p>“Assessment strategy”</p> <p>The teacher:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyses collection of work samples. • Observes student oral presentations about their self-portraits and portraits by artists. • Observes students while drawing self-portraits. <p>“Assessment criteria”</p> <p>The student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talk about their own work and the work of artists focusing on details and intentions. • Includes details and main features of their drawings <p>2. Give their opinions about art works, and want to know about them showing a tendency to fill leisure</p>
---	---	--

“Herritartasuna”

2. Bizitza komunitatean

- Society, culture and religious diversity.

“Ingurunea”

3. Osasuna eta garapen pertsonala

-Personality. Self-knowledge and self-esteem. Act autonomously in planning and carrying out the actions and tasks provided. Decisions have been taken with initiative.

4. Pertsonak, kulturak eta gizartearen antolaketa

- Rejection of stereotypes and discrimination of all types, in order to develop empathy for others.

“Matematika”

4. Informazioaren tratamendua, ausa eta probabilitatea

Estatistikako grafikoak eta parametroak

- Data collection and registration, survey, observation and

“Different languages and cultures”

- Identify places in the community where English is used in common life e.g. food, restaurants, markets, travel agencies...
- Identify some of the languages spoken in the families of the classroom.
- Share a story that can be told in both English and another language.
- Collaborate with local communities. Which language do they use? How did you do to communicate?

Literacy link: read and discuss stories that present different perspectives or written in different languages or backgrounds.

“Personal characteristics”

May be covered in several lessons throughout a day.

- Students look at themselves in the mirror to identify hair color, length, style (straight, curly...) and eye color. Ask questions as
  - Does everyone have the same type of hair?
  - How is each person’s hair different?
- Discuss similarities and differences between students. Students sit in rows according to a) hair color b) eye color. Discuss how the class might show this information e.g. have students stand in a line and write it in the blackboard.
- As a class, construct graphs of a) hair color b) eye color. Students can cut out colored squares and glue onto a chart to make a data display.
- Discuss the results. Students interpret the results by identifying the most common and least common hair and eye color and answer question such as
  - How many students have green eyes?
  - How many students have black hair?
- Play a game with the class about common characteristics e.g.
  - Stand up if you have brown hair.
  - Clap your hands if you have spiky hair...
- Model statements that compare students e.g. Julie and Jack are similar

and personal trend.

7. Using materials, textures, shapes and colors applied to various media options.

“Assessment criteria”

1. Show respect to others and self-characteristics, being aware of feelings and consequences.
2. Explain and defend their opinions, listen to the opinions of others and critical assessment to show an attitude of respect to the people.

“Assessment criteria”

Ingurunea

11. Use oral and written language to tell their experiences and thoughts in order to explain different aspects of society or the state of nature.

Matematika

4. Provided by real situations, traditional tools and units of measurement, making estimates, on length, area, weight / mass, capacity and specific measures to indicate the time.

7. Graphical representation of a set of data about the surrounding area to read and interpret. Intervene in the results of the simple random state (most likely, impossible, safe, be less likely) to estimates based on the experience.

measurement using basic techniques.
 - Information representation in different forms. Statistics graphic types.
 - Critically analyze the importance of statistical information presented by the graphical evaluation.
 - Arithmetic mean, fashion and rank, familiar application.
 - Graphs and tables in order to prepare and present clear trends.
 - Obtain and use information to make graphics.

“Gorputz Hezkuntza”

1. Gorputza: irudia eta hautematea.

- Control of the body when moving or stopping.
 - Position and move the body following needs, in an economic and balanced manner.
 - Differentiate between stimulus and proper use of perception.
 - The structure of space and time, motion and action in complex situations.

because they both have brown eyes. Julie and Jack are different because Julie has black hair and Jack red hair.

- Discuss what the class has learnt so far:
  - Does everyone in our class look the same?
  - Are some people more alike than others?
  - What do you think our class would be like if we were all the same?
  - Measure differences in students by having them compare height

“Dancing about things I see and do”

Students:

- Use visual imagery to explore movement and improvise, e.g. imagine you are kites lifting, flying and landing.
- Decide on one image to make a short dance, e.g. kites lifting in flight and landing.
- Work in pairs to perform a short dance.

Ask students to talk about the dances they liked most and why.

Literacy link: understands and follows a short sequence of instructions; describes their movement.

Numeracy link: uses everyday language to describe position.

“Assessment strategy”

The teacher:

- Observe students’ movement and performance in dance sequences which explores the use of body parts.
- Interviews individual students about their use of body shapes and space.

“Assessment criteria”

1. Movements, jumps and other basic skills that are unknown and adapt them to uncertainty environments.

Taula 6. Week 3

Outcomes

Hezkuntza Artistikoa

1. Behaketa plastikoa

- Analysis of spatial volume, plane,

Learning experience

Modeling me

- Students model themselves using modeling clay. These models will provide

Planned assessment

Assessment criteria

7. Materials, textures, shapes and colors

<p>points of view and ways of representation.</p> <p>2. <i>Sormen eta adierazpen plastikoa</i> - Analysis of the changes that occur due to the volume of space and light.</p>	<p>an initial assessment of students' current understanding of themselves.</p> <ul style="list-style-type: none"> Teachers can keep the models or take a photo for future reference. They will be used to compare with a model the students make at the end of the unit. <p><i>Numeracy Links:</i> uses everyday language such as "round" and "curved" when describing models.</p>	<p>applied to various media options with verification.</p>
<p>"Matematika"</p> <p>2. <i>Neurria: magnitudeen zenbatespena eta kalkulua</i> Manipulates, sorts and represents three-dimensional objects and describes them using everyday language.</p>	<p>"Communicating feelings:" List words to describe feelings, e.g. happy, sad, angry, upset, hurt, silly. Ask:</p> <ul style="list-style-type: none"> How do our bodies show these feelings? How do you behave when you are upset, angry, happy? <p>Ask students to describe their feelings in different situations, e.g. no one plays with you, someone pushes you, you feel sick. Have students mime feelings, and other students guess what they are feeling. Mime is non-verbal communication through action. It is about exploring roles and situations through combinations of movement and gesture.</p>	<p>"Assessment strategy" Communicates with peers and known adults in informal situations and structured activities dealing briefly with familiar topics.</p>
<p>"Herritartasuna"</p> <p>2. <i>Bizitza komunitatean</i> - Coexistence and conflict situations around civic values related to family, school, among friends, in town. Understanding attitudes of solidarity and dialogue in coexistence problems and develop relationships with others, conflicts of interest arising in repair.</p>	<p>"Design task: design a presentation to tell a story using pictures, my body, my movement and my expressions" (culminating activity)</p> <p>Exploring the task:</p> <ul style="list-style-type: none"> Review earlier learning about communication. Ask students: why do people tell stories? Talk about those who listen to stories and introduce the term "audience". Students identify different ways people tell stories, e.g. by talking, by writing, by miming, by drawing. Ask students: what do you like about your favorite stories? List and summarise the significant qualities and present them to class. Select a picture book for students to base their story on. Ask students to explain what is happening by just looking at the pictures. 	<p>"Assessment strategy" The teacher:</p> <ul style="list-style-type: none"> Observes and records student contributions when generating ideas about how they might act out part of the story. <p>"Assessment criteria" The students:</p> <ul style="list-style-type: none"> Communicate own ideas about their role in acting. Present ideas that are consistent with the story. Represent own ideas through mime.
<p>"Ingurunea"</p> <p>Recognises and uses various means of communication</p> <ul style="list-style-type: none"> People can communicate in many different ways. We use all our senses to receive information. 	<p>Either cover the text, or choose a picture book without a text, e.g. <i>Sunshine</i>,</p>	<p>"Assessment strategy" The teacher:</p> <ul style="list-style-type: none"> Observes and records student contributions when generating ideas about how they might act out part of the story. <p>"Assessment criteria" The students:</p> <ul style="list-style-type: none"> Communicate own ideas about their role in acting. Present ideas that are consistent with the story. Represent own ideas through mime.
<p>"Hezkuntza Artistikoa"</p> <p>Uses imagination and the elements of drama in imaginative play and dramatic situations.</p> <ul style="list-style-type: none"> Takes roles in imaginative play. 	<p>Either cover the text, or choose a picture book without a text, e.g. <i>Sunshine</i>,</p>	<p>"Assessment strategy" The teacher:</p> <ul style="list-style-type: none"> Observes and records student contributions when generating ideas about how they might act out part of the story. <p>"Assessment criteria" The students:</p> <ul style="list-style-type: none"> Communicate own ideas about their role in acting. Present ideas that are consistent with the story. Represent own ideas through mime.
<p>"Gorputz Hezkuntza"</p>	<p>Either cover the text, or choose a picture book without a text, e.g. <i>Sunshine</i>,</p>	<p>"English"</p>

<p>Dramatises personal experiences using movement, space and objects</p> <ul style="list-style-type: none"> Communicates the depiction of real-life and fantasy situations in imagined dramatic contexts, e.g. using sound effects made with the voice or body. 	<p><i>moonlight</i> by Jan Ormerod; <i>Up, up and away</i> by Shirley Hughes.</p> <ul style="list-style-type: none"> Explain the design task to the class: you will perform a story from a book and record the performance for later viewing by an audience e.g. the class. A digital camera will be used to take a sequence of shots (pictures) while students mime the story. The pictures will be later assembled using a computer application, to tell the story. Students address the question: how will we know that our story presentation is successful? Summarise students' responses and present the class with a short criteria. The story: <ul style="list-style-type: none"> Will be interesting or enjoyable. Will have a message or feeling. Will be a beginning, middle and end. (Sequence). <p>Revise earlier work on the use of four senses to investigate and to communicate.</p>	<p>Demonstrates an emerging awareness that written and visual texts convey meaning and recognises that there are different kinds of texts to serve different purposes.</p>
--	--	--

Taula 7. Week 4

<p><i>Outcomes</i> "Hezkuntza Artistikoa" 1. <i>Behaketa plastikoa</i> - Recognition of suggested features, elements and material techniques in art crafts, in order to redo or make their own. 2. <i>Sormen eta adierazmen plastikoa</i> - Creation of an art work taking into account individual characteristics and explaining ideas, feelings and personal experiences through them.</p>	<p><i>Learning experience</i> "Self-portrait "(2)</p> <ul style="list-style-type: none"> Use a mirror and closely observe facial features such as nose, mouth, eyes, ears, hair, chin and forehead. Compare the position, shape and size of these features. Look at finer details such as hairstyle, freckles, eyebrows and eyelashes. Prompt with questions: <ul style="list-style-type: none"> What shape is your nose? Where is the nose on your face? What other features does your nose have? (nostrils) What shape are your eyes? Are they round? Where are they on your face? (Your eyes are in line with the tops of your ears). How long are your eyebrows? 	<p><i>Planned assessment</i> "Assessment strategy" The teacher: <ul style="list-style-type: none"> Observes student oral presentations about their self-portraits and portraits by artists. Observes students while drawing self-portraits. "Assessment criteria" The student: <ul style="list-style-type: none"> Talk about their own work and the work of artists focusing on details and </p>
--	---	---

Makes simple pictures and other kinds of artworks about things and experiences.

Experiments with a range of media in selected forms: explores the quality of different drawing media in self-portrait.

“Herritartasuna”

1. *Gizabanakoak eta harreman pertsonal eta sozialak*

Aware of sexual differences. Identify the differences between men and women. Men and women in the family, and the world of work and the rights of society must be equal value.

Communicates with peers and known adults in informal situations and structured activities dealing briefly with familiar topics.

“Ingurunea”

Generates own ideas and designs

- What color are your eyes?
- What color is your hair?

“Me as part of my family”

- Discuss: “What is a family?”
- Students bring photos of their family and show to the class in a discussion circle. Students talk about family members.
- Display all photos on a family wall. Who is important to students? Why? Ask students to find a family that is similar to their family and one that is different to their family. Discuss:
  - How many people are in your family?
  - Do you have an extended family? (Explain “extended”).
  - Where did your family originally come from?
  - What does your family do together?

- Draw a family activity and write a sentence.

Prepare a worksheet of four concentric circles labeled with “Me” in the center moving out to “My family” “My friends” and “People I know”.

“Family role”

- Students bring to the school an item (clothes, artworks, food) related to their family background. Each student explains why the item is important in the family, who uses or wears it and how the person feels about it.
- Ask students to talk about some things that they do together as a family e.g. we eat our meals together as a family. Talk about the roles each person plays in getting the meal ready.
- Students role play or mime jobs or home duties that are carried out in their home. The class tries to guess what the jobs are.

Literacy link: gives simple spoken description of a familiar object.

“Design task: generating ideas and realizing solutions” (culminating activity)

intentions.

- Includes details and main features of their drawings

2. Give their opinions about art works, and want to know about them showing a tendency to fill leisure and personal trend.

7. Using materials, textures, shapes and colors applied to various media options.

“Assessment strategy”

Communicates some common characteristics that all people share, as well as some of the differences

- Talks about the ways they are member of their family.
- Identifies similarities and differences between families.
- Explains the cultural significance of particular items.

Identifies how individuals care for each other

- Identifies their family members and friends.
- Talks about their role within the family.

Uses imagination and the elements of drama in imaginative play and dramatic situations.

Dramatises personal experiences using movement, space and objects.

“Assessment strategy”

The teacher:

---

through trial, error, play, modeling and making

- Tells how people use some common products and environments.
- Develops design ideas through trial and error and experimentation.

“Hezkuntza Artistikoa”

Communicates their ideas about pictures and other kind of artworks.

- Identifies features in a sequence of pictures (e.g. color, shapes).
- Responds to and describes what the pictures in a storybook are about.

“Gorputz Hezkuntza”

Dramatises personal experiences using movement, space and objects

- Communicates the depiction of real-life and fantasy situations in imagined dramatic contexts, e.g. using sound effects made with the voice or body.

Literacy link: identifies story sequence in a picture book, and uses this sequence to create their own narrative sequence; discusses and responds to the visual elements of a picture book

- Provide students with some specific examples of the way pictures are used to tell stories. Students identify some of the things depicted in the pictures and respond to these through associations. Students also talk about different features of the picture, including colors, shapes, textures and points of interests.
- Ask students: how does each page of the book make you feel?
- Students talk about how they might act out part of the story or some of the events shown in the book selected by the teacher. The teacher records students’ ideas.
- Organise groups of students to mime a sequence of events from the chosen story using and acknowledging the students’ ideas wherever practical. Point out to the students that they will use their body, their movement and their expressions to tell the story.
- Have the groups perform the story using mime and freeze at appropriate points as a tableau.

A tableau is a living picture- held by freezing moments.

Have the class work in groups to present their frozen moments of actions while the rest of the class watch. Ensure that each student enacts a moment using body language and facial expressions. Review earlier activities about communication and about their ideas.

- These tableaux are to be photographed by the teacher to illustrate students’ responses and the use of body language/facial expression in the role play.
- Print A4 copies of each photograph for use by students when working out the sequence of the story. Students retell the story, using four or five images in sequence. The students:
  - Discuss the main ideas of the story.
  - Talk about the sequence of events.
  - Arrange the A4 photographs on the floor as a storyboard. The sequence will show what happened first, in the middle and last.

- Observes student behavior during activities.

“Assessment criteria”

The student:

- Uses mime to communicate the depiction of a storybook.
- Takes on role in imaginative play. Demonstrates an emerging awareness that written and visual texts convey meaning and recognizes that there are different kinds of texts to serve different purposes.

“Evaluating processes and solutions”

- The teacher may transfer the pictures in the agreed order to a *Power Point* presentation or *Kidpix* slideshow.
- View the story presentation with the class as the audience.
- Ask students: how can we tell if our presentation was a success? Review the earlier points on success. Help students frame some evaluation questions such as:
  - Did we enjoy the presentations?
  - What was the story about?
  - any pictures we didn’t understand?
- Summarise what is good and what is not so good about the presentation. Ask students: how could we improve our story presentation if we did it again?

e.g. color, illustrations of characters, how the book makes them feel.	What happened first?	What happened in the middle?			What happened at the end?	

3.2. Unitatearen Ikuspegi Orokorra: Euskara eta Literatura

Izenburua/ Gai nagusia

Ikerketa-lan independenterako proiektua (Independent Research Task, IRT).

Zikloa eta maila: 3.zikloa, 6.maila

Epea : 3. Hiruhilekoa *Iraupena:* 4 aste

Irakaslea: Jokin Orozko Etxeberria

Txertatuko diren ikasgaiak: Euskara eta Literatura,

Hezkuntza Artistikoa eta IKT (informazio eta

komunikaziorako Tratamendua)

Deskribapena:

IRTak, ikasleriak formulatutako gaia garatzen laguntzen du, gaia jorratuz denbora-iraupen osoan zehar. Gai horren erantzuna haien amaierako lana izanik. 5 osagai bere gain hartzen ditu:

- Ikerketa osagaia
- Idazketa osagaia
- Hezkuntza artistikorako osagaia
- Literatura osagaia
- Multimedia osagaia

Ikasleek lortu beharreko gaitasunak eta Oinarrizko

Adierazpen Maila:

Ikasleriak lortu beharreko emaitzei eta adierazpenei egiten dio erreferentzia. Horretarako ikasleen ebaluaziorako feedback beteko du irakasleak, laguntza osagarriko datuak eta lanen adibideak txertatuz.

Entzutea eta ulertzea

- Ahozko testuak ulertzea ikasteko eta informatzeko, bai xede didaktikoa dutenak bai egunero erabiltzen

“Ikaslearen gaitasunak garatzeko”

Lanerako gaitasuna

- Iraupen denborari mugatzea.
- Planifikazioa
- Aurkezpenerako forma egokia aukeratzea
- Aurkezpena
- Informazio iturriak aurkitzea
- Jarduerari eustea
- Laguntza eskatzea

Lankidetzaren gaitasuna

- Txandak hartzea
- Besteak entzutea
- Galderak egitea
- Ideiak ematea
- Feedback egokiaz hornitzea
- Eztabaidatzea

Pentsatze gaitasunak

- Analizatzea
- Orokortzea
- Sintetizatzea
- Hipotesiak ematea
- Alternatibak aintzat hartzea
- Erronkak hartzea
- Hausnartzea
- Konprenitzea

direnak, ez-formalak (berdinen arteko eta lan taldeko hizketaldiak), eta formalizazio maila handiagokoak (gelako azalpenak, elkarrizketak edo eztabaidak).

- Ikus-entzunezko dokumentuak erabiltzea gero eta autonomia gehiagorekin lortu, hautatu eta erlazionatzeko ikasteko garrantzitsuak diren egitate eta gertaerei buruz komunikabideek erabili ohi dituzten informazioak (identifikatzea, sailkatzea, konparatzea).

Hitz egitea eta hizketan aritzea

- Iritzia azaltzea plan eta ekintza batzuei buruzko argudio laburrak eta azalpenak erabiliz.
- Ahozko adierazpena, ebakera eta intonazio egokiekin. Euskarak berezko dituen fonemen ebakera: z, s, x, tz, ts, tx, tt, dd...
- Laguntza eta errespetu jarrerak ikaskuntza konpartituko egoeretan.

Testuak

- Dramatizazioa eta simulazioa.
- Azalpen testuak: azalpenak, definizioak, hitzaldia, elkarrizketak, inkestak, albisteak, artikulatuak, erreportajeak, biografia, bi animalia edo landareri buruz ikasitakoa azaltzea (lehendik emandako fitxa batzuetako datuetatik abiatuz, konparazioa edo bestelako eskemak erabiliz).

Estrategiak eta trebetasunak

- Proposatutako lanaren xedea ulertzea.
- Diskurtsoa antolatzea komunikazio egoerari egokitzuz, baliabide linguistiko egokiak erabiliz (enfasia, adibideak, umorea, gehiegikeriak...).

Baloreak

- Onarpena
- Errespetua
- Erantzukizuna
- Justizia soziala
- Bikaintasuna
- Ardura
- Inklusioa eta konfiantza
- Prestutasuna
- Askatasuna
- Etikotasuna

Idatzizko testuak irakurtzea eta ulertzea

- Informazio eta komunikazioaren teknologiak erabiltzea informazioa aurkitzeko, hautatzeko eta antolatzeko.

Idatzizko testuak sortzea

- Garrantzizkotzat jotzen diren egitate eta gertaerei buruz komunikabideek erabili ohi dituzten informazio eta iritzi testuak sortzea, azpimarra berezia eginez albistean, elkarrizketan... egoera simulatuetan nahiz errealetan.

Hezkuntza artistikoa:

- Informazio eta komunikazioaren teknologiak erabiltzea irudien, diseinuaren eta animazioaren tratamendurako eta egindako lanak zabaltzeko. Azalpen testuak: azalpenak, definizioak, hitzaldia, elkarrizketak, inkestak, albisteak, artikulua, erreportajeak, biografia, bi animalia edo landareri buruz ikasitakoa azaltzea (lehendik emandako fitxa batzuetako datuetatik abiatuz, konparazioa edo bestelako eskemak erabiliz).

3.2.1. Zer da IRT?

IRT Ikerketa-Lan Independentearen prozesua da, ikasleek proiektuaren garapenaren zehar gauzatuko dutena.

Zer da amaierako lana?

Amaierako lana produktua da, ikasleek proiektuaren bukaerarako ekoiztu beharreko lan garrantzitsua izanik. Honek erronka bat suposatzen beharko du ikasleentzat, ikaskuntzaren esperientzia aberasgarria osatzen duena.

Amaierako lanak, 5 osagai hartzen ditu bere gain:

- Ikerketa osagaia
- Idazketa osagaia
- Hezkuntza artistikorako osagaia
- Literatura osagaia
- Multimedia osagaia

Gaia aukeratzea

Ikasleek haien interesekoa den gai bat aukeratu dute, gaia edozein izanik. Gaia aukeratzekoan, irakasleak kontutan izan behar ditu ikasle bakoitzaren indarrak eta ahuleziak baita gaitasunak ere.

Zertaz gozatzen dute ikasleak eskolatik kanpo daudenean?

Zaletasunik ba al dauka ikasleriak? Zeintzuk?

Zer nolako filmak/liburuak dituzte gustuko?

Zer ikasi nahi dute ikasleek? Brainstormaren bidez, gaiak atera eta horrela haien gaia biderapena egingo dute:

- Antzezlanak interpretatu, idatzi
- Musika sortu
- Natura
- Historia
- Buru-haustek/arazoak ebatzi

Ikasleak intereseko gai bat aukeratu duenean, irakasleak azpimarratuko du beraien gustukoa den gai bat aukeratu beharko dutela. Horretarako, aurreko urteetan garatutako IRT proiektuak erakutsi edota gaia aukeratzeko ariketak esosatuko ditu. Ikasleak bi irizpide aintzat hartu behar ditu gaia jorratzerakoan:

- Zein da nire gaiaren azpiko ideia nagusia?

Irakaskuntza Eleanitza aurrera eramateko jarraibideak Lehen Hezkuntzan

- Nire proiektuaren amaieran, zein galderari erantzun nahi diot? (Galdera nagusia)

Hemen adibide batzuk daude:

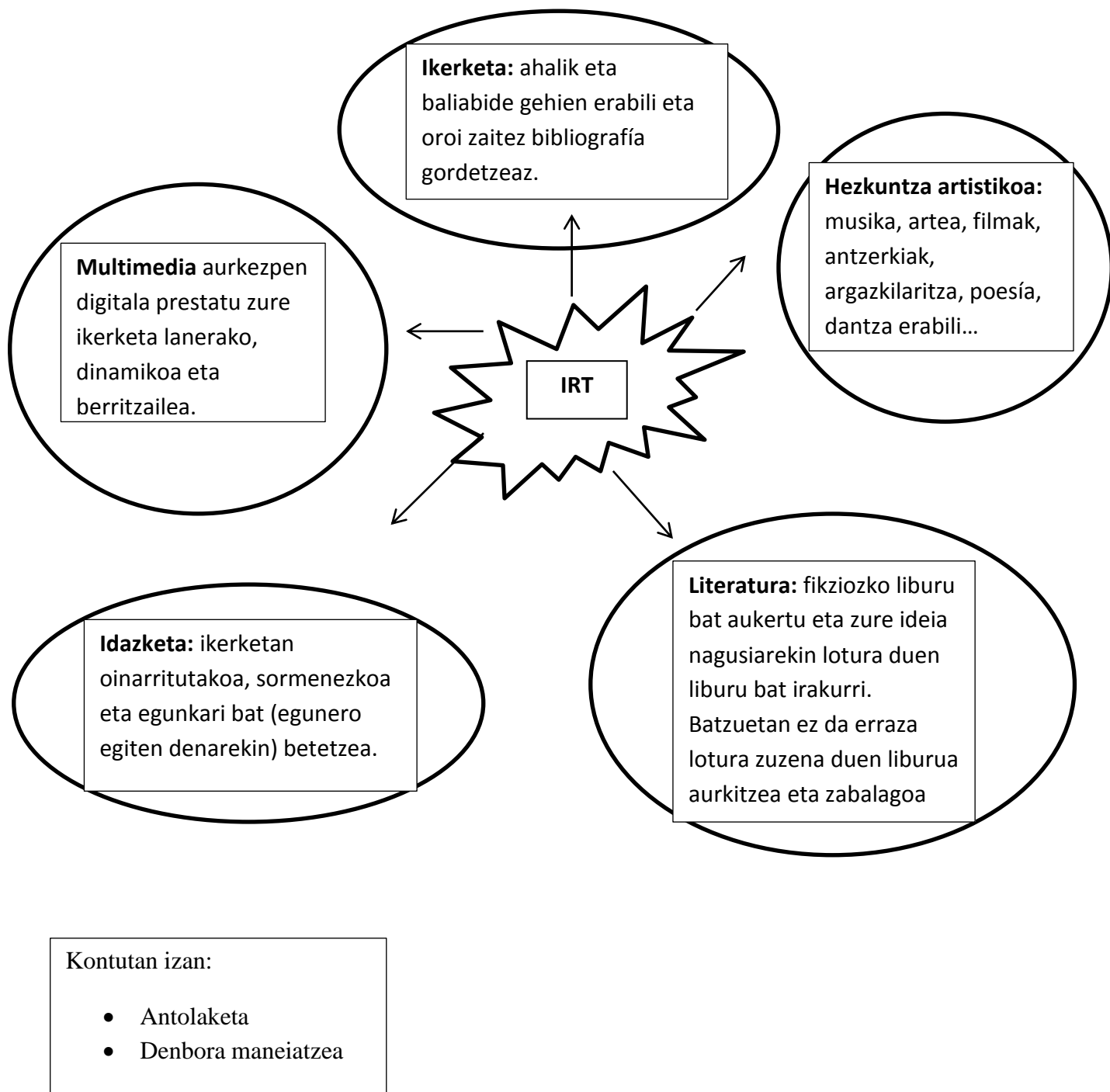
Taula 8. IRT proposamenerako gaien adibideak

Idea nagusia	Gaia	Galdera nagusia
Estetika	Diseinua	Etxe bat polita da ala altzariak bihurtzen dute polita?
Ingurugiroa	Arkitektura	Nola egin ditzake etxe ekologikoagoak?
Askatasuna	Heroiak	Zein da heroi bat?
Moraltasuna	Klonazioa	Gizakiak klonatuak izan beharko lirateke?
Aldaketa	Argazkilaritza	Nolako izango litzateke gure munduko ikuspegia argazkirik gabe?
Motibazioa	Psikologia	Zerk motibatzen du futbol jokalaria bat?

Proposamena

Ikasleria haien gaien gehiago sakontzeko asmoz, ikasleek PROPOSAMEN bat idatzi behar dute irakasleak jasotzeko. Bertan, ikasleek azaldu behar dute

- ZER egin nahi dute
- ZERGATIK den garrantzitsua
- NOLA eramango duten aurrera

2 Figura. IRT aurrera eramateko jarraobideak

3.2.2. Ikerketa Lan Independentea (IRT): Prozedura

Behin ikerketa-lanaren zeregina ulertuta, ikasleek ondorengo fitxa bete beharko dute eta irakasleari entregatu; honek lanaren biderapena egin dezan.

Izena:

Gaia:

Idea nagusia:

Galdera nagusia:

- *Ikerketa:* azaldu zehatz-mehatz zein da zuren ikerketa-lanaren asmoa, zer metodo erabiliko dituzun, ikerketa berritzailearen bat bideratu; adb.: elkarrizketak, inkestak...
- *Idazketarako* osagaiak (a eta c azaldu ahalik eta hobekien)
  - a. Ikerketan oinarritutakoa, egiazkoa eta errealia.
  - b. Ikasteko erregistroa
  - c. Idazlan sortzailea (250 hitz baino gutxiago)
- *Hezkuntza Artistikoa* forma eta oinarriak azaldu:
- *Literatura* liburuaren izenburua
- *Multimedia* azaldu zer nolako egitura hartuko duen zure aurkezpena eta zer nolako gaitasun berriak eskuratu behar dituzun (adb. Power point, web orriak...)
- *Baliabideak* zure lanerako baliagarriak izango dituzunak. Klasean erabiltzeko, klasetik kanpo ikerketa-lana egiteko...
- Zehaztu *bilera* egunak eta orduak

Zure sinadura

Irakaslearen sinadura

Ikasleek aurreko fitxa bete dutenean, IRT gauzatzeko lehenengo oinarriak ezartzen dira. Hau osatzeko, era askotako baliabideak aukeratu behar dira, bai eskola barruan zein kanpoan. Kanpoan aurkitzen diren baliabideen artean, museoak, galeriak, adituak etab. kontutan hartu behar dira. Aldi berean, ikasleengan aspektu motibagarriak suspertzeko, gaiarekin lotutako informazio guneak probestu behar ditu irakasleak; hala nola:

- Astronomiaren inguruan lana jorratzen badute, Iruñeko planetariora joatea informazio eske, edota email bat idaztea.
- Ikasleak historia aukeratzekotan, Nafarroako Artxibora joan daitezke.

Horretarako, irakasleak zein gurasoek jakin behar dute zer jakin nahi duten eta nora doazen.

ESKOLAN

Lehenik eta behin, ikasleak irakaslearekin bilera bat adostuko dute haien biderapena ikusteko. Ikasleak, eskola barruko baliabideak erabili behar ditu, liburutegia, esaterako, edota irakasleren bat gaiaren inguruan asko dakiena.

Osagaiak:

- *Ikerketarako osagaiak:*
  - a. Historia, jatorria, kausazko gertaerak...
  - b. Egunkariak, adituen komentarioak
  - c. Bilakaera/gertakari berriak
  - d. Datu estatistikoak, grafikoak
  - e. Arazo ekonomiko, sozial, politiko zein ingurugirokoak
  - f. Ikerketa berrizailerik, beste ikerketa bat ezeztatzen duena

1. Ikerketarako aholkuak

- a. Birgogoratu lortzen duten informazioaren egunkaria betetzea bibliografia moduan, ikaskuntza erregistroaren baitan.
- b. Informazio zehatza interneten bilatzearen zailtasunak erremarkatzea, liburuetan bilatzea, ordea, ziurragoa izanik.
- c. Hausnarketa pertsonala egitea: ikerketa esperientzien komentarioak ikaskuntza erregistroan bildu behar dira. Honek ikasleriarentzat baliagarria izanik zalantzak eta ulermen arazoak islatzeko eta hauek irakasleak argitzeko.

d. Informazio gaitasunaren prozesua aurkeztu ikasleei eta hau ulertzen dutela ziurtatu; hau ikasleen prozesua lagundu eta gaiak zehazten dituelarik hurrengo puntuak aintzat hartuz:

- *DEFINITU* - Zer jakin behar dut gaiaren inguruan? Zein da nire lanaren zeregina?
- *KOKATU* - Jadanik zer dakit gaiaren inguruan? Informazio gehigarrik non aurki dezaket?
- *AUKERATU* - Zer informazio erabiliko dut? Egokia al da? Sinesgarria al da?
- *ANTOLATU* - Nola erabiliko dut aukeratutako informazioa? Behar adina informazioa daukat? Nola egin iturri ezberdinak konbinatzeko?
- *AURKEZTU* - Nola aurkeztuko dut informazioa? Audientziarako aproposa da nire aurkezpena?
- *EBALUATU* - Zer ikasi dut? Nire helburua bete al dut? Nora jo orain?

2. Ikasleen ikerketa laguntzeko, mailakatze eta ikerketa antolaketa ereduak aurkeztuko dira. Horretarako, hurrengo estrategiak eta teknikak erabiltzeko proposamena egingo zaie:

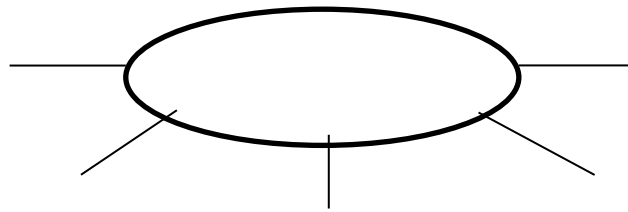
Apunteak haien hitzekin pilatuko dituzte, horretarako Datuen Fitxa betetzeak lagunduko dielarik:

Taula 9. Gaiaren galdera nagusia

Iturriak	Zer informazio aurkitu dut? (Apunteak)	Beraz, zer? Nola lotuko dut informazio hau nire galderarekin?

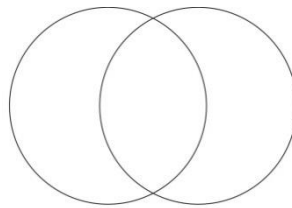
Antolaketarako grafikoek ere, ikasleen analisirako eta gaiaren ulermenerako laguntza eskaintzen dute. Ikerketa egiterakoan, datuak biltzerakoan, formatu ezberdinak erabil ditzakete. Gai edo galdera ezberdinen arteko loturak antzemateko, haien informazioa ikusizko formatuan antolatuko dute. Hona hemen informazioa antolatzeko eredu batzuk:

Brain Storm: gai baten antolamendu-estrategia sinple eta analitikoa da. Gai nagusian erdian kokatzen da eta erlazionatutako ideiak zein gaiak honetatik eratortzen direla:

Figura 3. Brain Storm antolaketa

Venn Diagrama: konparaketa eta alderaketak ikusteko tresna da, pentsamendu analitikoa bultzatzen duena:

Figura 4. Venn Diagrama

Ondorioen gurpila: gaitasun analitikoak eta sormenezkoak garatzeko, “zer gertatuko... hau horrela bada? Ondorio zuzenak esposatzera laguntzen du, ekintzen eta erabakietatik eratorritakoa azaltzeko.

Matrizea: informazioaren zehar-erreferentziak irudikatzen dituena.

Kontzeptu mapak: ideiak nola antolatzen eta mailakatzen diren azaltzen du.

Ikertzaile kritikoa izateko, OZEIFE aurkeztuko zaie, informazioa aukeratzeko eta mailakatzeko irizpideak azaltzen dituena.

Taula 9. OZEIFE

O	Ondorioak Osotasuna	Zein dira hau sinestearen ondorioak? Informazio honek osotasuna eskaintzen dit?
Z	Zehaztasuna	Zehaztasunez adierazten da bilatutako informazioa?
E	Esanahia	Honek zer esan nahi dut? Zein dira esanahi honen puntu nagusiak?
I	Iritzia	Zein da informazioaren inguruko daukan iritzia? Egokia al da?
F	Frogabideak	Nire gaia lantzen diren frogabideak agertzen al dira?
E	Erlazioak	Zer nolako erlazioak ditu nire gaiarekiko?

2. Idazketarako osagaiak:

1. Ikerketan oinarritutako testua: ikasleek testu mota bat aukeratuko dute, galdera nagusiari erreferentzia egiten diona. Adibidez, ikasleek “Nola” galdera planteatzen badute, azalpenezko testua idatzi beharko dute; aldiz, galdera etiko/moralak planteatzen badituzte, testu kritikoa edota iritzizkoa idatziko dute.
2. Ikaskuntza erregistroa: irakaslearentzat baliagarria izango da, baita ikasleentzat ere, zailtasunak eta zalantzak identifikatzeko. Hau, bileretara eraman beharko da, bertan irtenbideak bilatzeko.
3. Idazlan sortzailea: segun eta gaia zein den, ikasleek narrazio testua (istorioa, egunkaria, autobiografia...) idatziko dute.

3. Literatura osagaia: Fikziozko liburu bat, istorio laburra zein obra aukeratu, gai nagusiarekin zerikusia duena. Liburua haien lana osatzeko erabiliko dute, apunteak hartzen dituzten bitartean.

4. Hezkuntza artistikorako osagaia: amaierako lanaren alde sortzailea eta dibertigarria da. Ikasleek, haien lana aurkezterakoan, formatu bat aukeratuko dute (musika, artelan, antzerki, dantza...) haien aurkezpena irudikatzeko eta honenbestez, haien gaitasun artistikoa garatuko dute.

5. *Multimedia osagaia*: amaierako lanaren forma eta zeregina islatuko duen moldea izango da. Diseinuan eragin zuzena izanen du eta multimedia baliabide ezberdinak (soinuak, bideoak, hiperestekak etab.) txertatuko dituzte haien lana erakargarria eta esanguratsua izateko.

Irakasleak lan hau bideratuko du. Hori dela eta, nahiko denbora eskaini behar zaie ikasleei haien galdera nagusia zein gaia hautatzeko. Izan ere, iraupen mugatua izanik, irakasleak zalantzak edo noraezean dauden ikasleak identifikatzen baditu, haien prozesuaren biderapena gauzatuko du, iturriak eskainiz eta haien kabuz aurrera egiteko bidea markatuz. Honek ikasleriaren motibazioa eta ikaslearen autonomia piztuko du.

Irakasleak ziurtatu behar du galdera nagusia argia eta zehatza dela; horrek baldintzatuko baitu ikerketa-lana. Aldi berean, ikerketa gauzatzeko, baliabideak aurkeztu behar zaizkie ikasleei, iraupena kontutan izanik.

Irakurketa ere bultzatzen denez IRT-aren bidez, irakurketaren maiztasuna kontrolatu behar da. Era berean, aukeratutako liburuak erlazioak (bai zeharkakoak zein zuzenak) gauzatu behar ditu gaiarekiko. Honi lotuta, idazlanaren garapen egokia, aurkezpenaren alderdi artistikoak eta bertan erabilitako estrategiak eta tresnak behatu behar ditu irakasleak. Hau guztia gauzatzeko, irakasleak ondorengo ebaluazio fitxa beteko du:

Taula 10. Ikasleen gaitasunen behaketa

Izena eta gaia:

<i>Ikaskuntzaren erregistroa</i>	
Gaiaren hautaketa eta proposamena	
Ikerketaren ebidentziak	
Hausnarketa pertsonala	
Ikerketarako osagai egokiak	
Bibliografia	
<i>Hezkuntza artistikoa</i>	
Bide egokia aukeratu izana	
Sormena	
Aurkezpen eta gaiaren arteko lotura	

Aurkezpena

Gaiarekiko ezagutza sakona

Ahozko aurkezpen zuzena eta ustetsua

Erabilitako teknika audientzia erakartzeko

Multimedia

Aurkezpena

Bertan erabilitako estrategiak

Sortzailea eta berritzailea

Galdera nagusiari lotuta

Idazketa

Gaiarekiko lotura

Testu mota egokia

Gogoetatsua

3.2.3. Ikasleen Ebaluaziorako Feedback

TESTUA

Ikerketa testu *sendoa* idatzi du, *egokiak* diren egitura gramatikalak erabiliz. Informazioa *zintzoki* analizatuta izan da, ondorioetan ebidentzien bidez erakutsita.

Testu sendoa idatzi du, *zenbait* egitura erabiliz. Ikasleak *esfortzua* adierazten du ondorioetan analisiaren bidez.

Testu *ahula* idatzi du, egitura *gutxirekin*. Analisi sakonago egin zezakeen.

HEZKUNTZA ARTISTIKOA

Arduraz antolatuta eta sketch *asko* egin du. Diseinuaren elementuak eta printzipioak eraginkortasunez ipini ditu.

Antolatuta eta zenbait sketch egin du. Ikasleak diseinuaren elementuak eta printzipioak kontutan izan ditu.

Ikasleak lan *egokia* egin du, alta, antolamendu *falta* eta ebidentzia *gutxi* azaltzen ditu garapenean.

IDAZMEN SORTZAILEA

Aise idazten du, garapen sendoa eta *detailatua* eginez.

Poesia zein istorioekin esperimentatu du, alta, garapen *sakonagoa* behartzen da.

Idazlanak berrikustea behar du, zuzentasuna eta garapen logikoa gauzatzeko. Nahiko *mugatua* agertzen da.

Taula 11. Multimedia ebaluatzeko errubrika

	Jakitun	Garapen bidean	Hasiberri
<i>EDUKIAK</i>	Testua %100 zuzena Argazkiak, grafikoa txertatu ditu	Testuak akats batzuk ditu. Grafikoak, argaz- kiak... txertatu ditu.	Akats nabari daude grafiko, argazki... baten bat txertatu.
<i>LINKAK</i>	Linkak jarri ditu interesa areagotuz.	Linkak egin dira, aur- kezpena osatuz.	Ez dira jarri edota ez doaz.
<i>DISEINUA</i>	Orrialdeak ongi anto- latuta daude eta ko- lorea erabili du.	Orrialdeak motibaga- rriak suertatzen dira baina kolore falta.	Orrialdeak ez dira erakargarriak eta zaila da jarraitzea.

Taula 12. Aurkezpena ebaluatzeko irizpideak

KATEGORIA	AUTOBIDEA	ERREPIDEA	BIDEA
<i>Postura eta Begi-kontaktua</i>	Zuzen dago, erlaxatuta eta konfiantzaz. Begi kontaktua mantentzen du aurkezpenean zehar.	Zuzen egoten ohi da eta begi kontaktua mantentzen du noizean behin.	Makurtuta eta begi kontaktua ez du mantentzen aurkezpenean.
<i>Bolumena</i>	Ozen hitz egiten du, lagun guztiak entzuteko modukoa.	Bolumena egokia mantentzen du ia aurkezpen guztian zehar.	Bolumena baxuegia da audientzia guztiak entzuteko.
<i>Argi hitz egitea</i>	Argi hitz egiten du aurkezpen guztian, intonazio, pausa eta erritmo egokiak eramanez.	Argi hitz egiten du, baina pausak eta erritmoa ez dira tinkoak.	Marmarka hitz egiten du. Azkarregi/motelegi Pausarik ez.
<i>Giroa</i>	Giro oso ona sortu du. Euskarri asko erabiltzen du, sormena erakutsiz.	Giro ona sortu du, baina euskarri batzuk falta zaizkio.	Ez ditu euskarririk erabili.
<i>Esaldi osoak erabiltzea</i>	Esaldi osoak erabiltzen du beti. Ez du akatsik egin.	Esaldi osoak erabiltzen ditu, batez ere, akatsaren bat eginez.	Noizean behin esaldi osoak erabiltzen ditu eta akatsak egiten ditu nabarmenki.
<i>Denbora-limitea</i>	Aurkezpena 10-15min	5-10 min	5 minutu baino gutxiago
<i>Edukiak</i>	Gaiaren inguruko ulermen sakona gauzatzen du.	Gaiaren ulermen ona, ongi entsaiatuta.	Gaia oso ongi ulertu ez duela dirudi, ez du entsaiatu.

3.3 Propuesta Didáctica Lengua Castellana y Literatura

3.3.1. Introducción

Cuando se plantea trabajar en el aula cualquier tipo de actividad relativa a la escritura creativa, habitualmente se piensa en una tarea individual relacionada con la descripción de un espacio, la narración de unos hechos que se producen en el periodo de tiempo o la simple presentación de un personaje. Como mucho, y ya en ciclos formativos superiores, se tiende a pensar que sería adecuado indicar a los y las alumnas que realicen una tarea de redacción más compleja, partiendo del conocimiento de que todo relato bien confeccionado debe contener un planteamiento, en el que es necesario incluir el conflicto; un nudo, a lo largo del cual el protagonista realiza diversas acciones con el fin de resolver su conflicto; y un desenlace, donde el problema queda resuelto, ya sea porque el protagonista ha conseguido cambiar esa realidad o porque ha sabido modificar su punto de vista con relación a ella. Pero estas premisas teóricas, que es necesario conocer, no resultan de mucha ayuda en la práctica, puesto que, raramente, el docente de primaria tiene las herramientas para guiar a sus alumnos/as en la confección, paso a paso, de un relato de ficción propio.

Así pues, esta propuesta didáctica, dirigida al último curso de educación primaria, tiene como objetivo llenar ese hueco, a partir de un método sencillo de aplicar para el alumnado y fácil de dirigir por parte del docente.

La propuesta se insiere en el área de lengua y literatura, y tiene como finalidad última desarrollar las habilidades productivas del alumnado -en concreto las de la escritura creativa (y a su vez las de lectura individual y en voz alta)- a partir de una serie de actividades prácticas que el alumnado realizará tanto de forma individual como colectiva. Las actividades que proponemos están organizadas siguiendo una fase inicial de reflexión sobre la escritura y, a su vez, sobre la complejidad del proceso creativo; otra de desarrollo, que se inicia con la descripción y el análisis de los elementos esenciales que configuran el relato de ficción; culmina con la escritura del texto individual; y, finalmente, una de síntesis en la que los resultados son autoevaluados por los/as propias escritoras y coevaluados por sus compañeros/as. Cabe destacar que la mayoría de las actividades planteadas en la fase inicial siguen un esquema de trabajo

colaborativo, pues entendemos que el proceso creativo es complejo y el alumnado no sólo se siente más seguro trabajando en grupo, sino que agradece el aprendizaje que generan la puesta en común y la búsqueda del consenso, así como la mayor creatividad que el trabajo en equipo favorece.

Esta propuesta persigue potenciar fundamentalmente la competencia comunicativa y lingüística, así como la cultural y artística, que, a su vez, incide en el desarrollo de otras competencias, como la de aprender a aprender y la digital. Su título, así como los distintos subapartados, juegan con la figura de Sherlock Holmes y su fiel ayudante Watson, dos personajes emblemáticos en los relatos de intriga y misterio, que motivarán al alumnado y, a su vez, favorecerán el intertexto lector.

Taula 12. Objetivos y competencias básicas

OBJETIVOS	COMPETENCIAS BÁSICAS
<ul style="list-style-type: none"> Adquirir las nociones básicas que configuran la estructura de un relato a través de actividades de deducción, selección, razonamiento y lectura comprensiva de textos, para poder entender, analizar y crear textos literarios con cualidades narrativas. Valorar la lectura y la escritura como fuente de placer, de enriquecimiento personal y de conocimiento de uno mismo y del mundo a través de la escritura y del análisis de relatos breves de producción propia, con el fin de apreciar el patrimonio literario en tanto que representativo de una forma de simbolizar la experiencia individual y colectiva. Utilizar el proceso creativo literario como medio de autoconocimiento, mediante actividades individuales de creación literaria y autoevaluación, y la participación cooperativa en actividades de brainstorming, tomas de decisión, consenso creativo y coevaluación, para consolidar hábitos de lectura y escritura, y estrategias de autoaprendizaje. 	<ul style="list-style-type: none"> Competencia comunicativa lingüística y audiovisual. Competencia artística y cultural. Competencia en la iniciativa personal y el espíritu emprendedor. Competencia artística y cultural. Competencia social y ciudadana. Competencia en el conocimiento y la interacción con el mundo. Competencia en la iniciativa personal y el espíritu emprendedor. Competencia comunicativa lingüística y audiovisual. Competencia para aprender a aprender.

-
- Usar con autonomía las tecnologías de la información para obtener, interpretar, elaborar y presentar en formato electrónico composiciones narrativas propias, fomentando la confianza en la propia capacidad de aprendizaje.
  - Tratamiento de la información y competencia digital.
  - Competencia para aprender a aprender.
-

Taula 13. Contenidos

Conceptos	Procedimientos	Actitudes, valores y normas
<ul style="list-style-type: none"> • Las partes de un relato (presentación, nudo y desenlace). • El título y los finales tramposos. • El narrador (primera/tercera persona, omnisciente, protagonista, testigo). • El entorno: objetos, espacios (lejanos, míticos, ficticios), paisajes. • La tipología textual (descripción, narración, diálogo). • Los personajes (características físicas y de carácter). • Las categorías léxicas (adjetivación y nexos oracionales). • Los tiempos verbales. • La presentación: ortografía, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura comprensiva de textos. • Descripción de objetos y personajes. • Clasificación de información • Escritura creativa. • Participación en interacciones orales. • Análisis y autoevaluación de textos escritos y orales. • Expresiones de mensajes orales, escritos y audiovisuales. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reflexión sobre las habilidades artísticas personales. • Confianza en la capacidad de autoaprendizaje. • Autonomía en el trabajo. • Respeto hacia las opiniones de los/as compañeras en clase. • Espíritu crítico para valorar las cualidades literarias de un relato. • Creatividad artística. • Consolidación de hábitos de lectura y escritura. • Valoración de la lectura como fuente de placer.

Taula 14. Secuencia de actividades

	ACTIVIDADES/ SECUENCIA DIDÁCTICA	ORGANIZACIÓN	RECURSOS MATERIALES	TIEMPO	SESIÓN
1	Reflexión individual sobre el hecho de escribir.	Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	15 minutos.	
2	Presentación de los elementos de un relato.	Trabajo individual Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	10 minutos.	1
3	Elección del objeto.	Trabajo individual.	Dosier del alumno.	10 minutos.	
4	Vocabulario descriptivo.	Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	20 minutos.	
5	Descripción del objeto	Actividad individual.	Dosier del alumno. Diccionarios.	5 minutos.	
6	Elección del protagonista.	Actividad individual. Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	10 minutos.	2
7	Repaso de los contenidos básicos de un relato.	Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	5 minutos.	
8	Descripción del conflicto.	Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	10 minutos.	
9	Tabla de síntesis.	Trabajo individual.	Dosier del alumno.	10 minutos.	
10	Elección del final.	Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	10 minutos.	
11	Repaso de las características principales de un relato.	Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	10 minutos.	3
12	Escritura del relato.	Trabajo individual.	Dosier del alumno.	30 minutos.	

13	Elección del título.	Trabajo individual	Dosier del alumno.	10 minutos.	4
14	Lectura y elección del relato con más cualidades narrativas de cada grupo.	Trabajo en grupo.	Dosier del alumno.	20 minutos.	5
15	Lectura en voz alta del relato elegido por cada grupo y puntuación de éstos.	Grupo-clase. Trabajo individual	Hoja de evaluación.	30 minutos.	
16	Reflexión sobre la tarea realizada.	Trabajo individual	Dosier del alumno.	5 minutos.	

3.3.2. Descripción de Actividades

SESIÓN 1

Actividad 1

Se inicia la sesión con una reflexión individual sobre qué significa para cada alumno/a el hecho de escribir. Leemos varias afirmaciones para comprobar si los alumnos/as se identifican con alguna de ellas. Esta actividad permitirá activar los conocimientos previos, detectar el punto de partida y despertar su interés en relación con el arte de escribir.

Actividad 2

El objetivo de la siguiente actividad es tomar conciencia de cuáles son los elementos básicos que integran un relato. Se plantea una primera lectura individual del texto, intentando rellenar los espacios en blanco. Una vez completado el texto, los/as alumnas contrastan sus respuestas con el resto del grupo. Posteriormente se lee el texto completo y el alumnado comprueba sus respuestas.

Actividad 3

En la siguiente actividad explicamos al alumnado que una buena manera de plantear el conflicto en un relato de ficción es relacionar un personaje con un objeto. Para empezar, nos concentraremos en la elección del objeto y, a ese fin, ofrecemos al

alumnado una serie de imágenes de objetos de origen, forma y uso muy variados. Individualmente, cada alumno escoge el objeto que utilizará para su relato.

Actividad 4

Esta actividad tiene como objetivo recordar la función y las características de los adjetivos para enriquecer la descripción narrativa. En grupos, los alumnos y alumnas leen cada uno de los adjetivos y buscan en el diccionario aquellos que no les sean familiares. Posteriormente, los clasifican según sean adjetivos que se relacionan con objetos, con personas o con ambos.

Actividad 5

A continuación se procede a hacer una descripción lo más detallada posible del objeto elegido. El objetivo es que el alumnado le busque el máximo de atributos posibles a su objeto y practique con el uso de la adjetivación.

SESIÓN 2

Actividad 6

Al inicio de la sesión se repasan cuáles son los elementos básicos de un relato y planteamos la importancia de elegir un protagonista. El docente lee en voz alta las distintas tipologías de personajes y su potencial narrativo. Seguidamente, cada miembro del grupo escoge el personaje que le suscite más posibilidades y, a su vez, elige tres adjetivos para describir a dicho personaje, tanto física como emocionalmente.

Actividad 7

Brevemente, se recuerda cuál es el siguiente elemento imprescindible para generar un relato. Los y las alumnas deben escoger una de las opciones planteadas.

Actividad 8

Para introducir la actividad, se pide a los alumnos y las alumnas posibles situaciones que supongan un conflicto para su protagonista. Cada miembro del grupo discute con sus compañeros/as las distintas opciones y si el conflicto que han planteado es suficientemente atractivo y genera bastante intriga al lector. Finalmente se elige un conflicto para cada historia.

Actividad 9

La siguiente actividad tiene como objetivo sintetizar y estructurar los contenidos y las ideas que han ido surgiendo hasta el momento. Para tal fin, rellenamos una tabla donde se especifican el protagonista, el objeto y el conflicto. Una vez recordados estos tres elementos principales, se plantea la importancia y las características de un buen desenlace.

SESIÓN 3

Actividad 10

Empieza la sesión exponiendo los cánones que debe cumplir y evitar un buen final. El docente hace hincapié en la importancia de evitar el final “tramposo”. Se define “final tramposo” y seguidamente los y las alumnas leen en grupos cinco finales y deciden cuáles de ellos se definirán como “tramposos” y cuáles no, justificando en cada caso su elección.

Actividad 11

Antes de iniciar la tarea final, se sintetizan y consolidan los elementos que se han de tener en cuenta a la hora de escribir y posteriormente valorar las narraciones. Para ello, el alumnado rellenará un organigrama, relacionando los cinco apartados fundamentales: el título, los diálogos, el argumento, los personajes y el final, con una explicación sobre ellos. El objetivo de esta actividad es doble: por un lado, ayudará al alumno/a a tener claros los criterios que seguir al iniciar su relato; y por otro, le proporcionará herramientas de auto y coevaluación para cuando tenga que valorar los relatos de sus compañeros/as.

SESIÓN 4

Actividad 12

En esta sesión, los y las alumnas finalmente se disponen a escribir su relato. El docente leerá en voz alta posibles frases introductorias para superar el bloqueo inicial que pueda tener algún alumno/a. Disponen de 30 minutos para escribir su relato, integrando en él todos los conocimientos adquiridos hasta el momento. Recordamos que el título se escribe con posterioridad al relato en sí.

Actividad 13

Una vez escritos los relatos, planteamos las características y la importancia de los títulos. Los y las alumnas reflexionan sobre lo anteriormente dicho y escriben un título para su relato.

SESIONES 5 y 6

Actividad 14

Una vez escritos todos los relatos, cada grupo procede a leer en voz alta las historias de cada uno de sus miembros y a valorar cuál de dichos relatos tiene más cualidades narrativas. Se rellena la tabla con los distintos títulos y se decide por consenso el relato ganador. Habrá en total entre seis y ocho relatos. En esta actividad de autoevaluación y coevaluación, el alumnado pone en práctica los conocimientos adquiridos de técnica narrativa y a su vez tienen la posibilidad de decidir sobre su texto creativo literario. Además, esta actividad proporciona una primera práctica de lectura en voz alta, que ayudará al alumnado a sentirse más seguro si se da el caso de que deba leer su relato ante el resto de la clase.

Actividad 15

Una vez escogido el mejor relato de cada grupo, se procede a hacer una valoración en el grupo-clase, para elegir la mejor historia. Para ello se dan pequeñas pautas con el fin de recordar al alumnado cómo se debe leer una historia, haciendo hincapié en la lectura previa, la vocalización y la gesticulación. Seguidamente se distribuye a cada alumno/a la tabla de evaluación y valoración que contiene los baremos de puntuación y, a su vez, se recuerda los elementos en los que hay que fijarse para puntuar cada relato. Los y las alumnas, dirigidas por el docente, valorarán cada una de las lecturas y las puntuaciones.

Actividad 16

Finalmente, se debatirán y consensuarán con el grupo-clase propuestas de difusión de los relatos ganadores (se detallan algunas en el apartado para la intervención pedagógica) y se hará una reflexión final sobre lo aprendido a lo largo de la propuesta didáctica y sobre el hecho de escribir.

3.3.3. Orientaciones para la Intervención Pedagógica

Esta programación gira, básicamente, en torno a dos ejes:

- En primer lugar, el placer por la escritura creativa que, de forma indirecta pero no menos importante, implica también una motivación en relación con la lectura. Para ello, se ha intentado que las actividades sean estimulantes y próximas al ideario del alumnado.
- En segundo lugar, el uso de las TIC en alguna de las actividades, con el fin de potenciar la motivación de los alumnos y alumnas para el aprendizaje y la adquisición de la competencia que se plantea como objetivo básico de la propuesta.

La metodología de trabajo es básicamente constructivista. Así pues, el trabajo en el aula se basará en estrategias de aprendizaje y habilidades colaborativas, altamente competenciales, que puedan aportar al alumnado estrategias suficientes para desarrollar sus capacidades de forma gradual, cada vez con mayor autonomía. Para ello, es importante que la tarea sea considerada como un proyecto basado en la acción cooperativa del grupo, que se realizará por parejas, en pequeños grupos, en gran grupo o en grupo-clase, según la actividad; si bien alguna de ellas, en especial la redacción del texto creativo, será también una tarea individual. La organización de las sesiones es orientativa.

3.3.4. Orientaciones para la Evaluación

Los objetivos didácticos y de aprendizaje están íntimamente relacionados con los criterios de evaluación. Por tanto, dicha evaluación va ligada a las actividades de aprendizaje que realiza el alumnado. En ella, podemos distinguir tres estadios: la evaluación inicial –que implica conocer las competencias del alumnado en relación con los contenidos de la propuesta-, la formativa –la más importante, en tanto que implica trabajar las estrategias que el alumnado necesita desarrollar u que representará un 70% del total- y la final –que consistirá en una actividad que implique a todo el grupo con el fin de coevaluar los resultados obtenidos-. Esta última actividad debe estar claramente dirigida por el docente y representará un 30% del total.

Así pues, la evaluación definitiva se lleva a cabo a través de una combinación de diversas estrategias: básicamente la coevaluación y la autoevaluación. Sobre este

aspecto, es importante señalar que se ha incluido en el apartado dedicado al alumnado una parrilla final, que los y las alumnas deben confeccionar siempre con la ayuda y supervisión del docente.

ONDORIOAK

XXI. mendeko eskolaren erronka, bada, gizarte kulturantza eta eleanitzaren beharretara erantzutea. Gaur egungo gizartearen izaera eleanitzak eta kulturantzak, hizkuntza egoera ezberdinetan eraginkortasunez erabiltzea eskatzen du. Hori dela eta, eskolak estrategia eta testuinguru ezberdinetan hizkuntzaren erabilpena bultzatu behar du, ikasleak, hizkuntza eta elkarrekintza eremuan, konpetente izan daitezen.

Horretarako, hizkuntzen irakaskuntzatik, hizkuntza oinarri den ikaskuntza-irakaskuntza den hezkuntza eredura aldatu beharra dago. Izan ere, hizkuntzaren irakaskuntza guztien oinarria izanik, honen antzematea eta erabilera beste arlo guztietara transferitzen baita. Beraz, hizkuntzaren trataera eskolaren baitan lantzea ezinbestekoa suertatzen da, eskolak etorkizuneko pertsonak gaitasun eta ahalmenetan hezten dituelako.

Hau guztia dela eta, eskolak Hizkuntza Proiektua aurrera eraman beharko du, hizkuntza ezberdinak zer nolako garrantzia eta trataera izanen duten adieraziz. Proposamen honen barnean, hizkuntzen trataera zehaztu ez ezik, metodologia eta edukiak ere zehazten dira. Hala, eskolaren errealitatea erabat aldatzea suposatzen du Hizkuntza Proiektuak: irakasleen arteko koordinazioa dela medio, edukien irakaskuntza planteamendua erabat aldatzen da, gaien eta hizkuntzen arteko uztarketa gauzatzen delarik. Aldi berean, eskolak komunitatean aurkitzen duen aniztasunari arreta eskaintzea ahalbidetzen du, kultur eta hizkuntza ezberdinak aintzat hartuz. Irakasleen eta eskolaren kudeaketaz aparte, ikasleriaren papera ere sendotu egiten da, haien ikaskuntza prozesuaren partaide bilakatuz.

Honenbestez, irakaskuntza eleanitzak eskolaren, irakasleriaren zein ikasleriaren errealitatea bortizki aldatzea eskatzen du; metodologia berritzaileak, kudeatzeko era ezberdinak eta ikasleriaren partaidetza aktiboa bultzatuz. Honek guztiak, eskolaren erronka nagusia suposatzen du, eredu zaharkitu batetik egungo gizartean murgiltzeko hezkuntza eredu emanaz.

Irakaskuntza eleanitza aurrera eramateko, legeak, alderdi psikopedagogikoak zein metodologikoak eraldatu egin behar dira. Liburua jarraitzea bigarren plano batera pasatzen da, hizkuntza erabileraren bitartez eskuratzen baita. Ildo beretik, hizkuntzak egoera errealetan bultzatu behar dira, irakaskuntza prozesua sendotuz eta zentzua ematearren.

Nahiz eta hizkuntza bat baino gehiago jakitearen garrantzia presente egon egungo gizartean, bai elkar komunikazioa zein ulermena ahalbidetzen duena, legeak oraindik ez du kontenplazten irakaskuntza eleanitza helburu bezala. Jarraibideak badaude, baina oraindik ez da hizkuntzen murgiltzean menturatu (euskaran izan ezik, hizkuntza koofiziala baita).

Irakaskuntzaren zentzua eta xedea erabat aldatzea suposatzen du eleaniztasunak. Hala ere, eragin handiena irakaslearen lanean gauzatzen da; irakasleriak, ikastetxearen Hizkuntza Proiektuaren barnean dauden hizkuntzak menperatzea suposatzen duelako, irakasleen komunikazio eta hizkuntza gaitasunak areagotzeko beharra baitago. Irakasle zein ikastetxearentzat erronka gehigarria da; izan ere, irakasleriaren prestakuntza eta formazioa eskasa gerta baitiake egungo gizartearen beharrak erantzuteko. Honetaz aparte, baliabide falta nabarmena da, irakasleek haien baliabide zein formazioa garatu beharra suposatzen duena. Horrek, doitze eta itzultze lanak egitea suposatzen du, irakaslearen lana biderkatuz.

Bestalde, irakaslearen lana ere malgutzea eskatzen du irakaskuntza eleanitzak. Irakasleen arteko elkarrekintza bultzatu beharra dago, irakasgaien arteko loturak egiteko hizkuntzaren trataeran oinarritzen den bitartean. Honek irakasle bat baino gehiago elkarlanean aritzea suposatzen du, metodologiaren aldaketa ere eskatuz. Hau horrela izanik, ikasgela bakoitzean irakasle bat baino gehiago egotearen beharra azpimarratzen da, edukiak eta hizkuntzaren lanketa orokorra egin ez ezik, klase barruan egon daitekeen edonolako aniztasunari arreta eskaintzen baitio.

Hau guztia dela eta, irakasleak bere lan metodologia aldatzeko prest egon behar du, irakaslearen hizkuntza garapen, eta hortaz gaitasunen garapen, holistikoa ematearren.

Arestian aipatu bezala, irakaskuntza eleanitza gauzatzeko ez dago eredu finkorik; hala ere, aurkeztutako proiektuen bitartez, honen garapenerako jarraibideak ezartzen dira. Proiektuka irakaskuntza prozesua eramateak, ikaskuntzan malgutasuna adierazten du, ikasleria kontutan hartuz edukiak aurrera eramaterako orduan. Era berean, eduki ezberdinen arteko loturak eta harremanak nabarmentzen direnez, irakasle nahiz ikasleentzat baliagarria suertatzen da edukiak ulertzeko garaian. Horrela, ikaskuntza ez da era independentean ulertuko, baizik eta elkarlotuta dagoen prozesua bezala.

Hau aurrera eramateko, eskola osatzen duten eragile guztien inplikazioa eskatzen du. Eskolak Hizkuntza Proiektuan hizkuntzen jarduteko eremuak zehaztuko ditu, irakasleei baliabideak eta formaziorako aukerak ematen dituelarik. Irakasleriak haien metodologia aldatu behar du, hizkuntza zein gaitasun komunikatiboa hedatzeko ikasleen artean. Horretarako, ikasleei egokitutako egoera eta testuinguru esanguratsuez hornitu behar ditu, ikasleentzako motibagarriak eta baliagarriak diren edukiak aurkeztuz.

Hau ez da lan erraza, gaur egun baliabide gutxi aurkitzen baitira eleaniztasuna lantzeko. Honi lotuta, irakasleen formazioaren arazoa dago, ikasleak konpetente bihurtu baino lehen irakasleak konpetenteak bihurtu behar baitira.

Nire ustez, honek ez suposatzen esfortzu edo sakrifiziorik, hezkuntza ulertzeko era aldatzea baizik. Gu, etorkizuneko irakasleak izango garen heinean, hezkuntza gauzatzeko era birraldatzea izango dugu zeregin. Gure gaitasuna demostratzen dugu teknologien erabileraren bidez, irakasteko era berriak frogatzean, unitate eta programazio berritzaileak aurrera eramatean eta hori guztia hainbat hizkuntzatan eginez.

Gratu bukaerako lan honen bidez, nire gaitasunak esposatzen ditut, egiteko gai naizena azaltzen dut-eta. Irakaskuntza egungo egoeretara egokitu beharra dago, eta irakaslea naizen heinean, honi erantzuteko estrategiak eta irakaskuntza planak aurrera eramango ditut, etengabeko formazioa eta ikaskuntza eginez.

Bukatzeko, esan, irakaskuntza eleanitza errealitate bat dela, errealitate bat gauzatu gabe gure ikastetxeetan. Hori dela eta, irakasleri berria eta berritzailea sustatu behar da, errealitate honen beharretara eraginkortasunez erantzunen duena eta etengabe formazioan eta berrikuntzan oinarrituko dena, ikasleen onurarako eta gaitasunen garapena kontutan izanenez. Horixe da, nik espero dudana egitea.

ERREFERENTZIAK

Apraiz, M.V.; Pérez, M.; Ruiz, T. (2012). La enseñanza Integrada de las lenguas en la escuela plurilingüe. *Revista Iberoamericana de Educación Nº59*, 119-137.

Cenoz, J. (2008). *Teaching through Basque: Achievements and challenges*. UK: Multilingual Matters.

Cenoz, J. (2009). *Towards Multilingual Education*. UK: Multilingual Matters.

Cenoz, J.; Hufeisen, B.; Jessner, U. (2001). *Cross-linguistic influence in third language acquisition: psychological perspectives*. UK: Bilingual Education and Bilingualism.

Idiazabal, I. (1989). *Hizkuntza Jabekuntza Haur Elebidun eta Elebakarretan*. Donostia: Argitalpen Zerbitzua EHU.

Elorza, I.; Garagorri, X.; Aldasoro, M. (2011). Lenguas integradas y competencias básicas. *Aula de Innovación Educativa 205*, 13-24.

Elorza, I.; Muñoa, I. (2010). Euskara sustatzeko eleaniztasuna: ikastolen kasua. *Ikastaria 17*, 39-66.

Eusko Jaurlaritzza, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa saila. (2010). Procesos de experimentación del marco de educación trilingüe.

Guasch, O. (2006). «Características específicas del conocimiento lingüístico de los alumnos multilingües». Ponencia presentada en las ii Jornadas de Didáctica de la Lengua y Literatura. Burgos. Disponible en: http://otri.datacom.st/hum_edu/dillubu/Ponencias/Ponencia_de_Oriol_Guasch.pdf, [consulta: junio de 2012]

I.E.P.S, Apuntes. (1982). *La enseñanza de un idioma y el método de proyectos*. Madril: Narcea.

Lasagabaster, D.; Sierra, J.M. (2005). *Multilingualismo y multiculturalismo en la escuela*. Barcelona: ICE-HORSORI.

Marsh, D.; Ennsner, C.; Sygmund, D. (1999). *Pursuing plurilingualism*. University of Jyväskylä: Continuing Education Centre.

Queralt, E. (2010). Tras las pistas del relato. *Aula de Innovación Educativa 192*, 82-87.

Unesco (2003). *La educación en un mundo plurilingüe*. Disponible en: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001297/129728s.pdf>, [consulta: junio de 2012].

Webgrafia

http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/asele/pdf/12/12_0327.pdf

<http://www.euskadi.net/bopv2/datos/2010/04/1002109a.pdf>

<http://dpto.educacion.navarra.es/publicaciones/pdf/curriprimaria1eusk.pdf>

http://www.stecyl.es/borralex/LOMCE/Anteproyecto_LOMCE_septiembre2012.pdf

<http://centros.educacion.navarra.es/eibz/baliabideak/eleaniztasuna/arnaubio.htm>

<http://centros.educacion.navarra.es/eibz/baliabideak/eleaniztasuna/doku%20gazteleraz%20vila.htm>

ERANSKINA I

2010-2011 IKASTURTEAN HAUR ETA LEHEN HEZKUNTZAKO IKASTETXE PUBLIKOETAKO PROGRAMA ELEANIZTUNAK EMATEKO OINARRIAK

Lehenengoa.-Ezaugarriak.

Hezkuntza Departamentuaren programa eleaniztunek indarra duen curriculumak garatzen dute, bi hizkuntzaren edo gehiagoren irakaskuntza koordinatuz eta kasuan kasuko ataletan ageri diren printzipio metodologikoei jarraikiz.

Irakaslanak eskatzen du hezkuntza programak metodologia berrietara egokitzea eta horretan ari diren irakasle guztiak koordinatzea.

Bigarrena.-Curriculumak.

1. Programa eleaniztunak dituzten ikastetxe publikoek Nafarroako curriculum ofizialei jarraituko diete. Curriculum horiek honako dekretu hauetan ezarrita daude: martxoaren 19ko 23/2007 Foru Dekretua, Haur Hezkuntzako bigarren zikloko irakaskuntzarako curriculumak ezartzen duena, eta martxoaren 19ko 24/2007 Foru Dekretua, Lehen Hezkuntzako irakaskuntzarako curriculumak ezartzen duena.

2. Kurtsoetako arloak banatu eta ordutegia antolatzerakoan, maiatzaren 23ko 51/2007 Foru Aginduan ezarritakoa beteko da, eta curriculumaren zati bat ingelesez garatuko.

3. Haur Hezkuntzako bigarren zikloan ingelesez emanen dira martxoaren 19ko 23/2007 Foru Dekretuak ezartzen dituen arloetako zenbait eduki, eranskin honen hirugarren oinarrian ezarritako moduan.

4. Lehen Hezkuntzan ingelesez emanen dira, atzerriko hizkuntzaz gainera, hizkuntzetakoak ez diren arloetako zenbait eduki, eranskin honen hirugarren oinarrian ezarritako moduan, batik bat natur, gizarte eta kultur ingurunearen ezagutza, matematika eta arte hezkuntza arloetakoak. Beste espezialitate batzuetako (Gorputz Hezkuntza, Musika, etab.) edukiak ere ematen ahalko dira plantillako irakasleen gaitasun eta prestasunaren arabera.

5. Ikastetxe bakoitzak zehaztu beharko du hizkuntzetako bakoitzean zein eduki eta hezkuntza-alderdi emanen diren. Curriculumeko arloak hizkuntza bakar batean edo bi hizkuntzaren artean partekatuta ematen ahal dira.

6. A ereduko ikasleentzako programen kasuan, euskarak ere beste hizkuntza batzuekin integratutako eta koordinatutako planteamendu didaktikoari jarraituko dio, ahal den neurrian, hizkuntza horri esleitutako orduekin bat etorrita (tailer osagarrietan egin daiteke, edo bestela proiektu batzuetan laguntzak eman, etab.).

Hirugarrena.-Ikastetxeko hizkuntza proiektua.

Ikastetxeek berariazko hizkuntza proiektu bat prestatu beharko dute, ikastetxeak hizkuntzen irakaskuntzari buruz hartzen dituen erabakien erreferentziarako eta jarraipenerako dokumentu gisa, eta honako alderdi hauek bildu beharko ditu, besteak beste:

-Hizkuntzak; zenbat eskola ordu izanen dituzten eta eskolaz kanpo zenbat denbora, bai eta hizkuntza bakoitzean emanen diren curriculumeko arloak eta edukiak.

-Haur Hezkuntzan hizkuntzak sartzearen inguruko alderdiak.

-Hizkuntza bakoitzerako ezarritako helburuak.

-Hizkuntza bakoitzaren garapenari buruzko alderdi zehatzak. Lehentasunezko ekintzak eta proiektuak.

-Hizkuntzen lau trebetasunak modu koordinatu eta bateratuan tratatzeko alderdi metodologikoak, arreta berezia jarriz irakurketa eta idatzizko adierazpena hobetzeko planetan.

-Hizkuntzak indartzeko jarduera osagarriak eta eskolaz kanpokoak.

-Ikastetxearen eta ikasleen hizkuntza aniztasunari erantzutea. Kultura eta hizkuntzen aniztasunari buruz sentsibilizatzea, eta adierazteko nahiz jokatzeko modu diferentek errespetatzea.

-Programa ezarri eta garatzearekin zerikusia duten gogoetak eta hobetzeko proposamenak.

-Programa ikastetxean bertan ebaluatzeko uneei (etapak, zikloak) eta moduei (barne ebaluazioko sistemak eta kanpo ebaluazioekiko kontrastea) buruzko erabakiak.

Laugarrena.-Ingelesa.

Orokorrean, curriculumak ingelesez ematean honela egingen da banaketa:

A/G ereduak		10 saio
	Haur Hezkuntzako 2. zikloko 2. eta 3. mailak	5 saio
	Lehen Hezkuntzako 1. Zikloa	6 saio
D ereduak	Lehen Hezkuntzako. 2. eta 3. zikloa	8 saio

Bosgarrena.-Metodologia.

Programa honen bidez ikasleen hizkuntza gaitasuna indartu nahi da, Europako Kontseiluak eta indarra duen araudiak norbanakoaren oinarrizko gaitasuntzat jotzen baitute gaitasun hori.

Programa honen funtsezko printzipio metodologikoak honako hauek dira:

1- Hizkuntzen tratamendu integratuak (HTI) ikaskuntza eraginkorragoa ahalbidetzen du, hizkuntzen bat-egitearen eta transferentziaren eraginez. Hizkuntzak ez dira ikasten hizkuntza kode isolatu gisa; aitzitik, hizkuntzen tratamendua koordinatu egiten da ikasleen ikaskuntza indartzeko.

Hezkuntza eleaniztuna munduan barrena geroz eta hedatuagoa dago eta erakusten du lehenbiziko hizkuntzetan garatutako trebetasunak eta lortutako ezagutzak (eleaniztasun gehigarria) direla hizkuntza berri bat ikastearen oinarri. Hori, hizkuntzetarako jarrera positibo batekin batera, hobetzen ahal da antzekotasunak, bat-etortzeak, prozesuak eta elementu komunak kontuan hartuko dituzten metodo didaktikoen bitartez, hizkuntzen irakaskuntzen artean eta horien eta hizkuntzetakoak ez direnen artean bateratasunak bilatuz.

Hori horrela, programa eleaniztunetan hizkuntzak ikastearen oinarria hizkuntzen elkarrekiko mendekotasuna da. Hizkuntzen arteko irakaskuntza partekatuaren eredia hartuz gero, hizkuntza batek bestea indartuz eta lagunduz, ikasleak hobeki ulertzen du eta gogoeta hobeki egiten, eta informazioa zenbait moduz eskuratu, baloratu, antolatu eta azaldu dezake hala.

Irakasleek modu koordinatuan lan egiten dute. Egokitasunarekin, konplexutasunarekin, esleitutako denborarekin, arloaren izaerarekin eta abarrekin zerikusia duten irizpideen arabera, curriculumaren edukiak lantzen dituzte eskolako hizkuntza batzuk eta besteak oinarri hartuta. Gainera, irakasleek zehaztuko dituzte kasu bakoitzean egokienak diren teknika eta jarduerak.

Hizkuntzen curriculum integratuari esker ezagutza arloen artean lotura ezartzen da eta, horretaz gainera, irakaskuntzari eta ikaskuntzari koherentzia metodologikoa ematen zaio, bikoizteak eta erredundantziak saihesten dira eta arloek elkar indartzen dute. Horrekin batera, aukera ematen du beren hizkuntza-errepertorio gorabeheratsua bizitza osoan aberasteko gauza izanen diren pertsonak prestatzeko.

2.-Hizkuntzaren eta edukien ikaskuntza integratua (AICLE/CLIL), ulertzen baita hizkuntzak ez direla hizkuntza gisa soilik ikasten, baizik eta hezkuntzako edukiak ikasteko tresna gisa ere bai.

CLIL/AICLE metodologia curriculum integratuetan garatzen da eta horiek edukiaren ikaskuntzaren eta hizkuntza ikastearen arteko oreka proposatzen dute, bigarren hizkuntzan gaitasuna eta jarrera hobetuz eta curriculumeko beste arloen ezagutza bultzatuz. Horren emaitza ikasteko motibazioa da, zeren eta ikasleak berehala eta modu jarraituan ikusten baitu erabilgarritasuna. Hizkuntza benetako egoeretan erabiltzen da, hau da, interes handiagoa duten egoeretan eta hain behartuak ez direnetan, eta horrela ikasleak gehiago parte hartzen du.

Murgiltze programak hizkuntzekiko sentsibilitate berri batekin abiatzen eta garatzen dira, hizkuntza bakarra dutenek baino estrategia metakognitibo eta komunikatibo aberatsagoak bultzatuz eskolan. Zenbait testuingurutako ikerketa enpirikoak erakusten du hizkuntza bat baino gehiago ikasten duenak hizkuntza bakarrekoak baino abantaila gehiago dituela. Lehenengoen, orobat, buru eragiketetan zalutasun handiagoa eta baliabide gehiago dituzte, adimenaren egitura dibertsifikatuagoa eta erregistro gehiago zalutasun kognitiboan, sormenean eta arazoak konpontzeko estrategietan (Lambert, 1990).

Bigarren hizkuntzan gaitasun maila ona lortzeko beharrezkoa da hizkuntzarekin modu naturalean eta maiz aritzea. AICLE/CLIL metodologia aplikatuz bigarren hizkuntzarekin askoz gehiago aritzea bermatzen da, eta batez ere, ingelesaren erabilerari benetakoagoa den testuingurua ematen dio. Hortaz, ingelesa hobetzeko aukera hobezina da.

Seigarrena.-Ebaluazioa.

Ebaluazio prozedurak eta ikasleak hurrengo mailetara igotzeko irizpideak, ebaluazio prozesuaren ondoriozko baldintza formalak barne, Lehen Hezkuntzan diharduten ikasleak ebaluatu eta mailaz igotzeko era arautzen duen abenduaren 18ko 216/2007 Foru Aginduan ezarritakoaren arabekoak izanen dira.

Ikastetxe bakoitzak, gainera, ikasleen aurrerapen linguistikoa aztertuko du berariaz.

Zazpigarrena.-Irakasleak.

Hizkuntzetakoak ez diren edukiak ingelesez emateko, irakasleek abuztuaren 18ko 139/2009 Foru Aginduan (abuztuaren 19ko Nafarroako Aldizkari Ofiziala) programa horietarako ezarrita dagoen hizkuntza-baldintza bete beharko dute.

Zortzigarrena.-Koordinazioa.

Zenbait hizkuntza eta hizkuntza zein edukiak integratzen dituen metodologia zuzen aplikatzeko, irakasle taldeak bere jarduketara koordinatu behar du, eta erabaki adostuak hartu edukiei eta prozedurei buruz.

Ikastetxe bakoitzak koordinazioko saio batzuk ezarri beharko ditu astean, ikastetxeko plantillan horretarako dauden irakasleen, ikasle kopuruaren eta programa eleaniztunen ezarpen mailaren arabera.

Bederatzigarrena.-Ikasketa-burutza albokoa.

Ikastetxe horiek, programa ezarrita dagoen bitartean, zuzendaritza taldearen barnean ikasketa-burutza albokoa izanen dute. Ikasketa-burutza horrek berariazko eginkizun hauek izanen ditu:

- a) Programaren funtzionamendu ona bultzatzea eta funtzionamendu horretan buru aritzea.
- b) Zuzendaritza eginkizunari dagokionez, jarduerak planifikatzea, antolatzea eta kontrolatzea, ikastetxeak aurretiaz hartutako helburu eta erabakien arabera.
- c) Informazioaren zirkulazio egokia eta programan diharduten eragile guztien partaidetza bideratzea.

Programaren esparru guztietan hobekuntzarako ildoak proposatzea, eta ildo horiek lortzen laguntzea.

- d) Programa ematen duten irakasleen koordinazioa antolatzea eta bideratzea.
- e) Eskolako Hizkuntza Plangintzaren Zerbitzuarekin harremanetan jartzea programaren bilakaerari dagokionez.

Programaren ezarpena maila gehienetan osatzen duten ikastetxeek eginkizunen banaketa trukatu dute. Horrela, iraungi edo desagerraraziko diren programak koordinatzen dituen pertsona ikasketaburu albokoa izanen da.

Hamargarrena.-Bikoizketak eta indargarriak.

Plantillak urte bakoitzean dituen aukerak kontuan hartuta, ikasle-kopururik handienak dituzten eskoletarako bikoizketak eta indargarriak antolatuko dira, ikasleak talde txikitan gehiago eta hobeto artatu ahal izateko. Hain zuzen ere, irakasleek talde horietan ikasle bakoitzaren berezitasunei arreta handiagoa eskaintzen ahal diete.

Haur Hezkuntzaren etapan laguntza-irakasle gisa lan egiten dutenak arduratzen ahal dira bikoizketa eta indargarri horiez.

Lehen Hezkuntzan zailtasunak dituzten ikasleentzako indargarriak bi hizkuntzetan egiten ahal dira. Halaber, baliabideak ahalik eta gehien errentagarri bihurtu nahi dira; horretarako,

kasu horietan talde txikiak eta homogeneousak eratzen dira. Programari eta ikasleei laguntza emateko orduak ere aurreikusita daude.

Hamaikagarrena.-Prestakuntza.

Programa emateko ezinbestekoa da ikastetxeek horretarako kualifikatuta dauden irakasleak izatea. Alde horretatik, Hezkuntza Departamentuak berriazko jarduerak antolatzen ditu irakasleen hizkuntza gaitasuna hobetu eta eguneratzeko, bai eta prestakuntza metodologiko osagarriko ere, horrela helburu hauek lor daitezten:

- a) Ematen duten hizkuntzan jakite mailak lortzea (C1 maila, Hizkuntzen Europako Erreferentzia Esparru Bateratuaren arabera). Irakasleek gai izan behar dute naturaltasunez eta zalutasunez hitz egiteko, eta ikasleei komunikaziorako ingurune eraginkorra eta hizkuntza eredu bat emateko.
- b) Hizkuntzen tratamendu integratuaren printzipio metodologikoak eta curriculumeko edukiak bigarren hizkuntzan ematekoak (Hizkuntza eta edukia integratzea) ezagutzea eta aplikatu ahal izatea.

Hamabigarrena-Tutoretza plana eta ikastetxeen sarea.

Irakaslan erraztu, praktika egokiak zabaldu eta ikastetxe eleaniztunen sarea ezartzearen, Hezkuntza Departamentuak tutoretza plan bat prestatu du. Programa eleaniztuna duten ikastetxe guztiek parte hartzeko irekita dago, eta halako programa bat abian jartzen duten ikastetxeei laguntza emateko xedea, du batik bat.

Halaber, laguntza ematen du ikastetxeetako bakoitzak etapa eta zikloetan lanaren lerro nagusiak definitu eta erabaki ahal izan ditzan. Horrela, ikastetxeek pixkanaka gero eta zehatzago definitzen ahalko dituzte ikastetxeko hizkuntza proiektuak.

Programa garatzen duten ikastetxe guztiak koordinazio sareko kideak dira. Sare horrek honako helburu hauek ditu:

- Ikastetxeen artean esperientzien eta jardunbide egokien trukaketa piztea.
- Indarrean dauden curriculumak aztertzea eta ikastetxeetara egokitzea.
- Programazioetan eta unitate didaktikoetan laguntza emateko materialak aukeratu eta prestatzea.
- Adierazleak, materialak, probak, etab. egitea programak nahiz ikasleek lortutako emaitzak ebaluatzeko.

Hamahirugarrena.-Jarduketa-esparrua.

ERANSKINA II

Nola gauzaten den COG unitate baten eredu:

Literacy connections:	Numeracy connections:
<p>Texts that narrate and recount experiences</p> <p><i>Talking and listening:</i> listen to and share family stories</p> <p><i>Reading:</i> narratives about different families and cultures</p> <p><i>Writing:</i> writing questions for gathering information</p>	<p><i>Two-dimensional space:</i> identify two-dimensional shapes; identify and name parallel, vertical and horizontal lines; identify lines of symmetry; create tessellating designs.</p> <p>Investigate badges and flags from different groups; identify shapes and lines within badges and flags; use flag designs to create tessellating designs.</p> <p><i>Time:</i> identify special days and dates on a calendar; name and order the months and seasons of the year.</p>

KLA	Outcomes	Connections	Content	Existing KLA resources
LANGUAGES	<p>1.UL.1 Recognises and responds to words, phrases and simple sentences in French</p> <p>1.UL.2 Identifies and responds to features of written French</p> <p>1.UL.3 Uses known words in French to interact in everyday activities</p> <p>1.UL.4 Demonstrates developing writing skills by recognising and copying French</p> <p>1.MLC.1 Recognises the diversity of language systems</p> <p>1.MLC.2 Explores ways in which meaning is conveyed in French</p> <p>1.MBC.1 Demonstrates awareness of cultural diversity</p>	<p>Students identify people who are special to them.</p> <p>Students explore similarities and differences in physical/personal characteristics of family members.</p> <p>Students explore the variety of cultural backgrounds of their classmates.</p>	<p>Students learn to:</p> <ul style="list-style-type: none"> describe themselves and other members of their family and people they love. <p>Students explore:</p> <ul style="list-style-type: none"> the variety of languages used in the families of classmates origins of their classmates, comparing similarities and differences. 	<p>Flags</p> <p>Music and songs, e.g. anthems</p> <p>Games, e.g. <i>Memory, Go fish!</i></p> <p>Flashcards, e.g. family members</p> <p>ICT, e.g. <i>KidPix</i></p> <p>Picture books related to family, e.g. <i>Tu es ma maman?</i></p> <p><i>Sing and Learn French!</i> From ABC Melody</p> <p><i>Claudine teaches French</i> CD-ROM</p> <p>Languages online: www.eduweb.vic.gov.au/languagesonline</p> <p>DET resources: <i>Chouette</i> CD-ROM (Module 1, topic 4, level 3; Module 2, topic 1, level 1)</p> <p>Templates from Curriculum K–12 website</p> <p>ALS/PALS satellite programs</p>

Unit of work

Outcomes	Learning experience	Planned assessment
<p>Languages</p> <p>1.UL.1 Recognises and responds to words, phrases and simple sentences in spoken French</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>identifies and responds to key words and phrases in context, e.g. songs, rhymes, dance, actions and games</i> • <i>discriminates between sounds and relates them to specific meanings.</i> <p>1.UL.2 Identifies and responds to features of written French</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>contributes to shared reading to develop comprehension skills, e.g. Big Books.</i> • <i>recognises symbols, words and phrases of the language in print, e.g. as labels,</i> 	<p>What's your family like? (Building the field)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ask students to bring in photos of their families and people they love. Discuss family members and their names, with teacher using French where possible to reinforce structures. <p>Our families</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consolidate vocabulary and expressions (<i>C'est ma mère/C'est la mère de..., elle s'appelle...</i>) using flashcards, songs, bingo, matching activities. • Memory game: match <i>frère/soeur, tante/oncle, mère/père, fille/fils, petite-fille/petit-fils.</i> • Draw and label family/family tree in French. • Class survey, e.g. <i>Qui a un frère? Qui a une petite soeur?</i> • Card game: <i>Le jeu des 7 familles</i> with family members, with each 'family' comprising <i>un père, une mère, un frère, une soeur, un bébé</i> (see template at end of unit) • Discuss the stereotypical family from <i>Le jeu des 7 familles</i> with students: <i>Do all families look like this? What can families look like?</i> • Listening activity: students match the description to the correct family tree/drawing (see Assessment strategy 1). 	<p>Assessment strategy 1</p> <p>Students listen to children describing their families and match each child to the correct family tree/drawing.</p> <p>Assessment criteria</p> <p>The student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • recognises and responds to simple sentences in spoken French. <p>This criterion relates to 1.UL.1, 1.MLC.1</p>

Outcomes	Learning experience	Planned assessment
<p><i>captions and in charts.</i></p> <p>1.UL.3 Uses known words in French to interact in everyday activities</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>develops pronunciation and intonation skills by singing and reciting, and repeating words and phrases in context</i> • <i>uses language in classroom activities, e.g. songs, games, role-plays.</i> <p>1.UL.4 Demonstrates developing writing skills by recognising and copying French</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>develops writing skills in context e.g. matching words with pictures, labelling objects.</i> <p>1.MLC.1 Recognises the diversity of language systems</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>recognises the sounds and meanings of</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Revise <i>numbers 1–10</i>, then introduce <i>numbers 11–20</i> and how to say the ages of siblings, e.g. <i>Mon frère a douze ans.</i> • Introduce or revise adjectives for describing people e.g. <i>les yeux bleus, les cheveux longs, grand(e), petit(e), jeune, vieux (vieille), bon(ne), méchant(e)</i> etc. • Listening activity: match family members to correct descriptions and/or ages. • Play a memory game using adjectives. • Describe another well-known family such as the Simpson family e.g. <i>Il s'appelle Bart. Il a dix ans. Il est blond. Il est méchant.</i> • Read a story about a family in French. Students can then create their own mini-versions (see Assessment strategy 2). Students could also include a comment about where their characteristics come from, e.g. <i>J'ai les yeux noirs. Ma mère aussi a les yeux noirs.</i> • Students bring a photo of a family member to school, introducing him/her to the class in the French. • Extension: invite a family/community member (e.g. a grandparent) who speaks French for class to interview. <p>Where do our families come from?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Class discussion: <i>En français on dit 'maman'. Who knows how to say 'mum' in another language?</i> • Do a class survey: <i>Where is your family from? What language do you speak at home?</i> Collate 	<p>Assessment strategy 2</p> <p>Students design their own picture book which introduces a real or imaginary family (or people they love), including themselves. Depending on ability, students write 2-4 sentences (or sentence completions) about the people in the book.</p> <p>Assessment criteria</p> <p>The student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrates developing writing skills by completing sentences and

Outcomes	Learning experience	Planned assessment
<p><i>signs and symbols in everyday life, e.g. number, male/female.</i></p> <p>1.MLC.2 Explores ways in which meaning is conveyed in French</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>uses nonverbal communication, such as gestures, facial expressions in role-play and mime.</i> <p>1.MBC.1 Demonstrates awareness of cultural diversity.</p>	<p>results on board in French.</p>	<p>producing original text</p> <ul style="list-style-type: none"> uses correct vocabulary and language structures. <p>These criteria relate to outcomes</p> <p>1.UL.4, 1.MLC.2</p>

ERANSKINA III

LINGU@NET EUROPA: UN CENTRO DE RECURSOS VIRTUAL Y MULTILINGÜE PARA LA ENSEÑANZA DE LENGUAS

Gerardo Arrarte
José Ignacio Sánchez de Villapadierna
Instituto Cervantes

Uno de los principales retos a que se enfrenta el profesor que desea aplicar las nuevas tecnologías en su labor docente es, sin duda, el de localizar y seleccionar los recursos que mejor se adecuen a sus necesidades. Internet es una fuente casi inagotable de recursos de muy diversas características que pueden resultar de suma utilidad en la enseñanza de lenguas. Sin embargo, acceder en cada caso a los más adecuados no siempre es una labor sencilla.

La presente comunicación se propone:

- Familiarizar a los asistentes con las estrategias de búsqueda de recursos en Internet para la enseñanza y el aprendizaje de lenguas extranjeras.
- Presentar de un modo práctico el metarrecurso *Lingu@net Europa*.
- Reflexionar sobre la adecuación de las herramientas para la búsqueda de materiales didácticos en la Red.

Se introduce, así, el concepto de *metarrecurso*, o recurso que facilita el acceso a otros recursos de carácter más o menos específico.

En la presente comunicación se presenta el centro de recursos virtual europeo *Lingu@net Europa*, cuyo objetivo es precisamente facilitar la localización y el acceso a recursos de la Red para la enseñanza y el aprendizaje de lenguas. Este objetivo se alcanza mediante la realización de búsquedas en una base de datos de enlaces a sitios de Internet cuidadosamente seleccionados. El centro puede visitarse en la siguiente dirección de Internet: <http://www.linguanet-europa.org>.

willkommen : benvenuti : welcome : bienvenidos : bienvenue : welkom

El acceso al centro de recursos es multilingüe; actualmente se puede acceder en seis idiomas: alemán, español, francés, inglés, italiano y neerlandés. Dispone de una interfaz común para la realización de búsquedas en una base de datos que contiene enlaces a sitios de Internet relacionados con la enseñanza y aprendizaje de lenguas, lo cual proporciona al usuario la posibilidad de localizar información y recursos de Internet de utilidad para los profesores, investigadores y estudiantes de lenguas.

Esta base de datos cuenta actualmente con más 1.000 entradas con recursos rigurosamente analizados, seleccionados y catalogados. Los recursos corresponden a 45 lenguas objeto de aprendizaje.

La interfaz de consulta de la base de datos permite la realización de búsquedas en tres modalidades diferentes:

- 1) búsquedas textuales (selección de aquellos recursos cuyas fichas de catalogación contengan un texto determinado, por ejemplo "diccionarios");

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://www.lingu@net-europa.org/y2/es/?search.html?free=diccionarios&free&lang=es&Buscar.x=13&Buscar.y=11>. The page title is "Buscar - Recursos de educación y formación". The search term "diccionarios" is entered in the search box. The results show 59 resources found. The first three results are:

<i>Título:</i>	Diccionarios digitales
<i>Autor:</i>	Soca, Ricardo
<i>Idioma del recurso:</i>	Español
<i>Idioma objeto de aprendizaje:</i>	Español
<i>Título:</i>	A Web of On-line Dictionaries
<i>Autor:</i>	yourDictionary.com
<i>Idioma del recurso:</i>	Inglés
<i>Idioma objeto de aprendizaje:</i>	No ligado a un idioma específico
<i>Título:</i>	Multilingual E-Translation Portal
<i>Autor:</i>	Logos
<i>Idioma del recurso:</i>	Alemán, Catalán, Chino, Danés, Español, Euskera, Francés, Gallego, Griego, Holandés, Inglés, Italiano, Japonés, Polaco, Portugués, Ruso, Sueco, Árabe
<i>Idioma objeto de aprendizaje:</i>	No ligado a un idioma específico
<i>Título:</i>	Il primo dizionario d'italiano online

- 2) búsquedas por tipos o categorías de recursos previamente definidos (materiales para la enseñanza, obras de referencia, materiales auténticos, recursos para la investigación, recursos para la interacción, organizaciones y proveedores de servicios) y por lengua objeto de aprendizaje;

Inicio : [Recomienda nuevos recursos](#) : [Sugerencias](#) : [Quiénes somos](#) : [Ayuda](#) : [Contacta con nosotros](#)

Buscar:

Búsqueda guiada

Foros y Charlas

Materiales para la enseñanza

Referencias

Materiales auténticos

Investigación

Conferencias e interacción

Organizaciones y proveedores de servicios

Educación Formación continua Educación y formación

Materiales para enseñanza - Idioma objeto de aprendizaje
Español

Materiales para enseñanza

Título: [La página del idioma español](#)
Autor: Ricardo Soca
Idioma del recurso: Español
Idioma objeto de aprendizaje: Español

Materiales para enseñanza: Canciones

Título: [Canción - A su Merced](#)
Autor: Interactief Taalonderwijs aan Volwassenen (ITV)
Idioma del recurso: Español
Idioma objeto de aprendizaje: Español

Materiales para enseñanza: Cursos

Título: [Collège Hyacinthe Langlois](#)
Autor: Aurellan, Jacques
Idioma del recurso: Español, Francés
Idioma objeto de aprendizaje: Español

Título: [LInC : Language Interactive Culture](#)
Autor: Universiteit van Antwerpen, Centrum voor Taal en Spraak
Idioma del recurso: Inglés
Idioma objeto de aprendizaje: Afrikans, Alemán, Checo, Danés, Español, Finlandés, Francés, Griego, Holandés, Húngaro, Inglés, Islandés, Italiano, Noruego, Polaco, Portugués, Rumano, Sueco

Idioma objeto de aprendizaje:

- [No ligado a un idioma específico](#)
- [Alemán](#)
- [Español](#)
- [Francés](#)
- [Holandés](#)
- [Inglés](#)
- [Italiano](#)
- [Otros](#)

- 3) búsquedas guiadas, que permiten localizar los recursos que respondan a uno o más criterios de selección, como lengua objeto de aprendizaje, lengua del alumno, nivel de aprendizaje, tipos de contenidos didácticos, sector educativo, etc.

Dirección <http://www.lingu@net-europa.org/y2/es/eduandtraing-search.html>

Inicio : Recomienda nuevos recursos : Sugerencias : Quiénes somos : Ayuda : Contacta con nosotros

Buscar:

Búsqueda guiada

Foros y Charlas

Búsqueda guiada - Recursos de educación y formación

Elija los términos que desee para la búsqueda:

Idioma del recurso:
Afrikaans
Albano

Idioma objeto de aprendizaje:
Español
Esperanto

Nivel de conocimientos:
Avanzado
Iniciación

Habilidades y aptitudes:
Vocabulario

Sector educativo:
Educación especial
Educación preescolar

Sector laboral:
Agricultura, Medio Ambiente, Minería, Pesca
Artes escénicas

lingu@net
europa

Una vez realizada la consulta por cualquiera de estas modalidades de búsqueda, se ofrece al usuario una lista de los recursos que cumplen con los criterios de selección establecidos. Desde esta lista, y para cada uno de los recursos seleccionados, se puede acceder a una ficha de catalogación con la información completa que contiene la base de *Lingu@net Europa*. Por ejemplo:

Dirección <http://www.lingu@net-europa.org/y2/es/eduandtaing-search.html?lang=es&resource=public/00000252.html>

Inicio : Recomienda nuevos recursos : Sugerencias : Quiénes somos : Ayuda : Contacta con nosotros

Buscar:

Búsqueda guiada - Recursos de educación y formación

Búsqueda guiada Foros y Charlas	<p> Título URL Idioma del recurso Idioma objeto de aprendizaje Tipo de recurso Autor ó creador del recurso Editor País de origen Fecha de creación del recurso Sector educativo Sector laboral Nivel de conocimientos Habilidades y aptitudes Contenido del recurso Descripción Derechos de uso Tamaño del recurso </p>	<p> Centro Virtual Cervantes http://cvc.cervantes.es Español Español Organizaciones y proveedores de servicios Instituto Cervantes Instituto Cervantes España 1997-12-04 Enseñanza primaria; Enseñanza secundaria; Enseñanza postobligatoria; Enseñanza superior; Formación de adultos; Formación de profesores; Formación continua; Enseñanza de idiomas en un contexto profesional cualquiera Iniciación; Intermedio; Avanzado Comprensión escrita; Expresión escrita; Comprensión oral; Expresión oral; Gramática; Vocabulario; Pronunciación; Ortografía Medida del rendimiento Metodología Estudiantes Organización y planificación Estudios y temas culturales El Centro Virtual Cervantes, del Instituto Cervantes, ofrece materiales y servicios para los profesores de español, los estudiantes, los traductores, periodistas y otros profesionales que trabajan con la lengua. Consulte al proveedor del recurso Desconocido </p>
--	--	--

Desde la ficha correspondiente a cada recurso catalogado en la base de datos, y mediante el enlace que contiene, se puede acceder directamente a la página de Internet de dicho recurso, en el caso del ejemplo anterior, a la del Centro Virtual Cervantes.

La calidad del servicio ofrecido por *Lingu@net Europa* se garantiza mediante un cuidadoso método de análisis, selección, catalogación y actualización de los recursos que se incorporan a la base de datos. Esta labor está a cargo de un equipo de especialistas de distintos países europeos.

El centro cuenta asimismo con un servicio de consultas y con una lista de discusión multilingüe especializada en la enseñanza y aprendizaje de lenguas, *Linguaforum*. El usuario puede acceder a los archivos del foro desde la página de *Lingu@net Europa* y también, mediante suscripción gratuita, recibir en su buzón los mensajes enviados a la lista y participar en ella.

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying "http://www.lingu@net-europa.org/y2/ei/linguaforum.html". The page title is "Lingu@net Europa Forum". A navigation menu at the top includes "Inicio", "Recomiende nuevos recursos", "Sugerencias", "Quiénes somos", "Ayuda", and "Contacte con nosotros". The main content area is titled "LINGUAFORUM archives - June 2001". On the left, there is a sidebar with the heading "Foros y Charlas". The main content area contains sorting options: "Sort by: Author | Date | Topic Chronologically | **Most recent first**". It also includes "Options: Show author | **Hide author**", "Show table of contents | **Hide table of contents**", "Back to main LINGUAFORUM page", "Join or leave LINGUAFORUM (or change settings)", and "Search". Below this is a "Table of contents:" section with a bulleted list of topics and message counts: "Announcement of conference on plurilingualism & language policies", "CURSOS DE ELE PARA ERASMUS", "Colours and cultural connotations (8 messages)", "Competence and qualifications in post-15 sector", "Computer mediated communication (3 messages)", "Cursos de ELE en Jaca", "European Language Learning Materials Survey (ELLMS) (2 messages)", "FW: Comunicado: Educaweb.com te invita a Virtual Educa 2001", "Información sobre publicaciones", "LRGs - a message from Romania (2 messages)", "Lingu@net Europa: Evaluation of 'Access' issues (pls help!)", and "MOOs, MUDs, teaching languages alternatively (2 messages)". On the right side of the page, there is a logo for "lingu@net europa".

Desde su puesta a disposición del público, *Lingu@net Europa* se ha constituido en un sitio de referencia en Internet para los profesionales de la didáctica de segundas lenguas y para cuantos se interesan por su enseñanza y aprendizaje. Tanto la existencia de un servicio de atención a los usuarios, cuyas consultas y sugerencias reciben la debida atención por parte del equipo a cargo del centro, por un lado, como la existencia de un foro de discusión e intercambio de información entre los propios usuarios, por otro, han contribuido al surgimiento de una auténtica comunidad virtual integrada por quienes lo han creado y lo mantienen y por quienes, como usuarios, se benefician de su existencia sin, por ello, dejar de aportar valiosas colaboraciones.

